

HAAPAVEDEN KAUPUNKI
TALOUSARVIO 2023 JA
TALOUSSUUNNITELMA 2024-2025

SISÄLLYSLUETTELO

1. KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS	3
2. TALOUDELLINEN KATSAUS	4
3. KAUPUNGIN STRATEGIA	11
4. KÄYTTÖTALOUSOSA	12
5. TULOSLASKELMAOSA	32
6. INVESTOINTIOSA	34
7. RAHOITUSOSA	35
8. ALIJÄÄMÄTARKASTELU	36
9. KAUPUNKIKONSERNI	40

1. KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS

Vuosi 2023 on uudenlaisen kuntakokonaisuuden alku. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestäminen siirtyy Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen (Pohde) tehtäväksi. Maatalousyrittäjien paikallisyksikkönä toimiminen Haapavedellä päättyy ja vastuu siirtyy Toholammille. Ateria- ja puhtauspalveluiden tehtävät siirtyvät Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen ja alueen kuntien yhdessä perustamaan in house -yhtiöön (PPE-Köökki Oy). Muutokset vähentävät Haapaveden kaupungin henkilöstömäärää arviolta puolella. Tulevaisuuden kunnan onkin todettu kiteytyvän kolmeen kovaan k:hon eli kehitys, koulutus ja kaavoitus.

Elinkeinoelämällä on mennyt viime vuosina Haapavedellä hyvin. Se näkyy kasvaneina yhteisöverotuottoina. Vuodelle 2023 on arvioitu Suomen talouden luisuvan lievään taantumaan. Tämän vaikutuksia alueen yrityksiin on vielä vaikea arvioida. Haapavedellä uusiutuvaan energiaan pohjautuvilla yrityksillä on hyvä noste meneillään. Nordfuelin biojalostamo-hankeessa on meneillään voimalaitoksen käytöstä poistettavien rakennusten purkaminen. Purkutöillä tehdään tilaa biojalostamon uudelle energiakeskukselle. Biokaasulaitoksia maataloille toimittavan Demecan tuotanto on kasvanut viime vuosien maailmanlaajusten kriisien vauhdittamana erittäin nopeasti. Demeca onkin noussut yhdeksi eniten työllistäväksi yritykseksi Haapavedellä. Tuulivoiman osalta voidaan todeta kahden puiston (Hankila ja Keso) toimittavan sähköä valtakunnan verkkoon. Piipsannevan ja Puutiosaaren tuulivoimapuistojen kaavoista tehdyt valituksen ovat yhä hallinto-oikeuden käsittelyssä ja päätöksiä odotellaan alkuvuodesta 2023.

Haapaveden kaupungin talousarvio vuodelle 2023 on erinomainen, jos sitä vertaa viimeisen kymmenen vuoden tilinpäätöksiin. Reilun 1,4 miljoonan euron talousarvion mahdollistavat lautakuntien ja viranhaltijoiden tiukalla tarkastelulla läpikäyty menokehys, hyvinvointialueelta saatava vuokratuotto sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen kiinteistöistä sekä huomattavasti verrokkikuntia suurempi kunnan peruspalveluiden valtionosuus vuodelle 2023. On kuitenkin mahdollista, että vuodelle 2024 valtionosuudet muuttuvat jälleen, sillä sote-siirtolaskelmat päivitetään lopulliseksi vuoden 2022 tilinpäätöslukujen mukaan vuoden 2023 aikana. Lisäksi on mahdollista, että vuoden 2024 valtionosuuksia leikataan hyvinvointialueiden rahoitustarpeiden kattamiseksi. Erinomaisen taloustilanteen yksi taustatekijöistä on Haapaveden hyvä työllisyystilanne. Alimmillaan Haapaveden työttömyys on vuonna 2022 ollut 6,3 %. Mahdollinen taantuma toki heikentäisi todennäköisesti työllisyystilannetta hetkeksi, mutta taantumaa ei arvioida olevan pitkäaikainen.

Syntyvyys Haapavedellä on ollut alhainen jo muutaman vuoden. Tämän hetken arvio syntyvistä lapsista vuonna 2023 on noin 50. Samaan aikaan vuosittainen kuolleisuus lähentelee sataa. Tämän vuoksi Haapaveden luonnollinen väestönkasvu on negatiivinen. Vuoteen 2017 saakka Haapavedellä syntyi vuosittain lapsia enemmän kuin asukkaita kuoli. Hyvästä työllisyystilanteesta johtuen muuttoliikettä Haapavedelle on ollut vuonna 2022 reilusti enemmän kuin pois päin. Muuttoliikkeen vuoksi Haapaveden väestön väheneminen on tyrehtynyt ja sen pitäminen vähintään nykytasolla voisi ollakin strateginen tavoite tulevaisuudelle. Mielestäni näkymät vuodelle 2023 ovat erittäin valoisat ja voimme valmistautua levollisin mielin muutosten vuoteen.

Kimmo Hinnö

kaupunginjohtaja

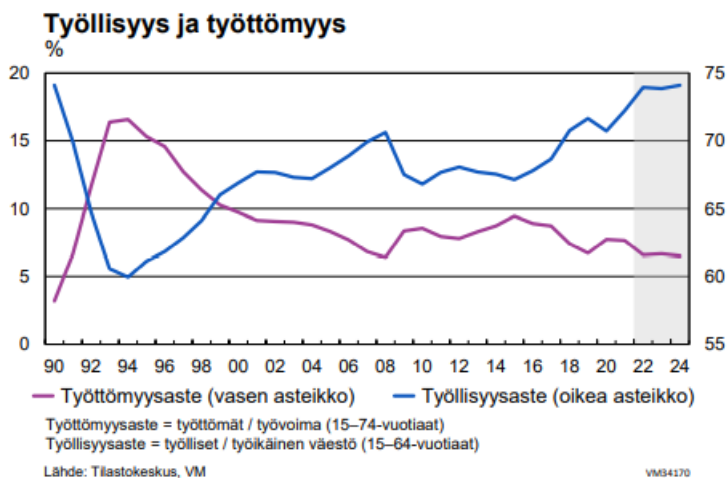
2. TALOUDELLINEN KATSAUS

Yleinen taloudellinen tilanne

Maailmantalouden näkymät ovat synkentyneet nopean inflaation, Euroopan energiakriisin sekä Venäjän hyökkäyssodan jatkumisen takia. Rahapolitiikkaa on kiristetty Yhdysvalloissa sekä euroalueella, ja korot ovat nousussa. Vaikea tilanne Euroopan energiemarkkinoilla jatkuu, ja tulevana talvena joudutaan ehkä säännöstelemään energian kulutusta. Maakaasun hinta Euroopassa on erittäin korkea. Geopoliittiset jännitteet suurvaltojen välillä ovat kasvaneet, ja kehittyviä maita uhkaa edelleen ruokapula. Näkymät taloudessa on siten hyvin epävarmat.

Valtiovarainministeriön (VM) Taloudellisen katsauksen (19.9.2022) mukaan bruttokansantuotteen (BKT) arvioidaan kasvavan Suomessa 1,7 % vuonna 2022. Alkuvuonna talouden tuotanto on kehittynyt suotuisasti ja työllisyys on jatkanut nopeaa kasvua. Hintojen nousu on kuitenkin ollut voimakkainta sitten vuosien 1989-1990. Tähän ovat vaikuttaneet ensin koronakriisin jälkeinen voimakas kysynnän kasvu sekä keväällä 2022 Venäjän aloittama hyökkäyssota Ukrainassa. Raaka-aineiden hintojen vaihtelut ovat suuria ja heijastavat merkittävää epävarmuutta tulevan kansainvälisen talouskehityksen suunnasta. Talouskasvun ennustetaan hidastuvan loppuvuonna enemmän kuin vielä kesällä ennakoitiin. BKT:n kasvu hidastuu arviolta 0,5 prosenttiin vuonna 2023. Vuosina 2024–2026 BKT:n kasvun arvioidaan olevan talouden potentiaalista kasvua nopeampaa, noin 1,4 % vuosittain.

Suomen työmarkkinoilla on runsaasti työvoimaa, kun työmarkkinoiden imu vetää uusia henkilöitä työelämään. Työmarkkinoiden kohtaanto näyttää kuitenkin edelleen heikentyneen, ja osaamisen puutteet heikentävät talouden kasvuedellytyksiä. Avoimien työpaikkojen määrä on korkea samalla kun työttömien määrän lasku on pysähtynyt. Elinkeinoelämän kyselyjen mukaan yritysten on haastavaa löytää tarvitsemiaan työntekijöitä erityisesti kokemuksen puutteen, erityisosaamisen ja koulutuksen riittämättömyyden vuoksi. Työllisyyden vahva kasvu johti alkuvuonna 2022 työttömyyden selvään laskuun, mutta lasku pysähtyi kesällä. Talouskasvun hidastumisen odotetaan lisäävän työttömyyttä loppuvuoden aikana. Työllisyyden kääntyminen laskuun vuonna 2023 lisää työttömyyttä ja työttömyysasteen ennakoidaan kohoavan hieman tästä vuodesta.

	2019	2020	2021	2022**	2023**	2024**
Bruttokansantuote, mrd. euroa	240	238	251	269	279	289
Palvelut, määrän muutos, %	1,7	-3,1	3,6	1,5	0,8	1,5
Koko teollisuus, määrän muutos, %	2,6	-1,3	0,7	2,7	1,3	1,7
Työn tuottavuus, muutos, %	0,2	0,2	0,1	0,3	0,7	1,3
Työlliset, muutos, %	1,0	-1,5	2,4	2,3	-0,2	0,3
Työllisyysaste, %	71,6	70,7	72,3	73,9	73,8	74,1
Työttömyysaste, %	6,7	7,7	7,7	6,6	6,7	6,5
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	1,0	0,3	2,2	6,5	3,2	1,8
Ansiotasoindeksi, muutos, %	2,1	1,9	2,4	2,6	3,5	3,0
Vaihtotase, mrd. euroa	-0,7	1,5	2,3	-1,3	-1,8	-1,1
Vaihtotase, suhteessa BKT:hen, %	-0,3	0,6	0,9	-0,5	-0,7	-0,4
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	-0,4	-0,4	-0,5	-0,1	1,3	1,5
Pitkät korot (valtion obligaatiot, 10 v), %	0,1	-0,2	-0,1	1,4	1,8	2,0
Julkisyhteisöjen menot, suhteessa BKT:hen, %	53,3	57,2	55,5	53,9	54,7	54,1
Veroaste, suhteessa BKT:hen, %	42,2	41,8	42,9	42,4	41,9	41,4
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä, suhteessa BKT:hen, %	-0,9	-5,5	-2,7	-1,4	-2,2	-2,2
Valtion rahoitusjäämä, suhteessa BKT:hen, %	-1,1	-5,5	-3,3	-2,3	-3,0	-2,9
Julkisyhteisöjen bruttovelka, suhteessa BKT:hen, %	64,9	74,8	72,3	71,2	72,7	74,1
Valtionvelka, suhteessa BKT:hen, %	44,3	52,5	51,2	50,8	52,0	53,1

(VM, Taloudellinen katsaus syksy 2022)

Julkinen velka suhteessa bruttokansantuotteeseen kohosi korkealle tasolle koronaepidemian vuoksi eikä se ole palautunut kriisiä edeltäneelle tasolle. Julkisen velkasuhteen väliaikaiseen tasaantumiseen vaikuttaa erityisen suotuisa nimellisen BKT:n kasvu. Valtionhallinnon, paikallishallinnon ja hyvinvointialueiden yhteenlaskettu alijäämä pysyy suurena, joten velkasuhde alkaa kasvaa uudelleen heti ensi vuodesta lähtien. Pidemmällä aikavälillä julkisen talouden menot ja tulot ovat rakenteellisesti epätasapainossa muun muassa väestön ikääntymisen johdosta, eikä julkinen talous siksi ole kestävällä pohjalla. (Taloudellinen katsaus syksy 2021, VM)

Kuntatalouden näkymät 2023

Kuntataloudessa on takana kaksi vahvaa vuotta. Yleiseen talouskehitykseen liittyvä epävarmuus on kuitenkin kasvanut tämän vuoden aikana voimakkaasti, ja hintojen sekä henkilöstökulujen nousu luovat kasvupainetta myös kuntatalouden menoihin. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen seurauksena kuntatalous vahvistuu voimakkaasti vuonna 2023, kun kuntatalouden menot likimain puolittuvat, mutta verotuloja kertyy osin edelleen uudistusta edeltäneiden korkeampien kunnallisveroprosenttien ja jako-osuuksien mukaisesti. VM:n kuntatalousohjelman mukaan kuntien ja kuntayhtymien yhteenlasketun toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan olevan jopa 1,2 miljardia euroa ja tilikauden tuloksen noin 2,7 miljardia euroa ylijäämäinen. Verotulot ovat kuitenkin menoihin nähden poikkeuksellisen korkealla tasolla vain väliaikaisesti. Vuonna 2024 kuntatalous heikkenee jälleen.

Kuntahallinnon alijäämän arvioidaan pysyvän noin 0,4 prosentissa suhteessa BKT:hen vuonna 2023. Kuntahallinnon menojen ja tulojen rakenteellinen epätasapaino kasvattaa sen nimellisvelkaa vuoteen 2023 saakka. Kunta-alalle kesällä 2022 solmittua palkkaratkaisua sovelletaan kaikkiin kunta-alan työntekijöihin. Niin sanottuun yleiseen linjaan sidottujen sopimuskorotusten lisäksi kunta-alan palkkausta uudistetaan erillisellä kehittämisohjelmalla vuosina 2023–2027. Ohjelman mukaan kunta-alan palkat nousevat viiden vuoden aikana yhteensä noin 5,1 % sopimuskorotusten lisäksi. Kunta-alan palkkaratkaisuilla on suuri merkitys paikallishallinnon kustannuskehitykselle, sillä henkilöstökulut muodostavat sen suurimman kuluerän. Vaikka väestön ikääntymisestä aiheutuvat menopaineet helpottuvat sote-uudistuksen myötä, jää tulojen ja menojen välille edelleen hieman kasvavaa epätasapainoa.

Sote-uudistuksen seurauksena kuntataloudesta siirtyy n. 5,1 mrd. euroa velkaa hyvinvointialueille. Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa alijäämäisinä. Alijäämä johtuu mm. mittavista investoinneista. Hyvinvointialueiden menokehitys perustuu palvelutarpeen kasvuun sekä menojen ennakoituun hintakehitykseen ja muutuskustannusten mittaluokkaan liittyvä epävarmuutta. (VM, Kuntatalousohjelma vuodelle 2023, syyskuu 2022)

Verotuslinjaukset vuodelle 2023

Kunnallisvero

Luonnollisten henkilöiden tuloverotus eli kunnallisverotus on kuntien verorahoituksen keskeisin osatekijä. Parantunut työllisyys ja sitä kautta parantunut arvioitu palkkasumman kasvu on vauhdittanut ansiotuloverojen positiivista kehitystä. Sote-muutoksen myötä kaikkien kuntien kunnallisveroprosentteja alennetaan 12,64 prosenttiyksiköllä. Näin ollen Haapaveden kaupungin kunnallisvero laskee 22,0 prosentista 9,36 prosenttiin vuoden 2023 alusta alkaen. Kunnallisverotuksessa verotettava tulo muodostuu veronalaisista tuloista vähennettynä lainsäädännössä määritellyin vähennyksin. Efektiivinen veroaste, joka on maksettavan kunnallisveron osuus ansiotuloista, onkin Haapavedellä vuoden 2022 osalta 14,3 % ja ensi vuoden osalta arviolta enää 6,5 %.

Kuntaliiton verotulojen ennustekehikon (17.11.2022) mukaan kunnallisveron määräksi vuonna 2023 on arvioitu 10,2 miljoonaa euroa, jolloin muutos vuoteen 2022 nähden on -49,1 %. Vuoden 2023 kunnallisverokertymässä on huomioitu vuoden 2021 jäännösverojen kertymiä sekä verovuoden 2022 verojäännöstä, ja vuosina 2024 ja 2025 kunnallisveron kertymän arvioidaan olevan 3,0 % pienempi eli noin 9,9 miljoonaa euroa.

Yhteisövero

Kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta pienennetään yhdellä kolmasosalla sote-uudistuksen myötä, mistä johtuen Haapaveden yhteisöveron kertymä putoaa vuoden 2022 tasosta noin 33,6 prosenttia. Haapaveden kaupungin yhteisöveron kertymän kasvu on ollut positiivista ja luomalla edellytyksiä kannattavalle elinkeinotoiminnalle voidaan pidemmällä aikavälillä hyötyä sen seurauksista myös yhteisöveron tuoton kautta.

Yhteisöveron arvioidaan pienenevän noin 1,3 miljoonaan euroon vuonna 2023, ja vuosina 2024 ja 2025 sen arvioidaan jäävän 1,2-1,3 miljoonaan euroon.

Kiinteistövero

Haapavedellä kiinteistöverojen osuus kokonaisverotuloista nousee noin 7 prosentista lähemmäs 13 prosenttiin vuoden 2023 alusta. Tämä on merkittävä muutos kaupungin verorakenteessa, kun sote-uudistuksessa kunnallisveroprosenttien ja kuntien yhteisövero-osuuden alentamisen myötä kiinteistöverotulojen suhteellinen osuus kasvaa.

Haapaveden kaupungin kiinteistöveroprosentit määrittyvät seuraavasti:

- yleinen kiinteistöveroprosentti 1,05 %
- vakituiset asuinkiinteistöt 0,60 %
- rakentamaton asuinpaikka 3,00 %
- muut asuinrakennukset 1,30 %
- yleishyödylliset yhteisöt 0,00 %
- voimalaitokset 3,10 %.

Kuntaliiton kiinteistöveroennusteessa ei ole huomioitu tuulivoimapuiston tuomia kiinteistöverotuloja, jotka on lisätty talousarvion kiinteistöverotuloihin erikseen 0,26 miljoonalla eurolla.

Kuntaliiton ennuste Haapaveden verotulojen kertymästä vuosille 2022-2025 (Kuntaliitto 17.11.2022):

TILIVUOSI	2022**	2023**	2024**	2025**
Verolaji				
Kunnallisvero	20 010	10 182	9 876	9 907
<i>Muutos %</i>	4,7	-49,1	-3,0	0,3
Yhteisövero	2 027	1 346	1 228	1 274
<i>Muutos %</i>	6,4	-33,6	-8,8	3,7
Kiinteistövero	1 719	1 697	1 697	1 697
<i>Muutos %</i>	5,9	-1,2	0,0	0,0
VEROTULOKSI KIRJATTAVA	23 757	13 226	12 801	12 878
<i>Muutos %</i>	4,9	-44,3	-3,2	0,6

Haapaveden kaupungin verotulot vuoden 2023 osalta arvioidaan olevan noin 13,5 miljoonaa euroa tuulivoimakiinteistöverotulot huomioiden.

Valtionosuudet

Kuntien saamat valtionavut laskevat vuoden 2023 talousarvioesityksessä voimakkaasti verrattuna vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon. Aleneminen johtuu pääasiassa sote-uudistuksesta, jonka myötä yli puolet peruspalvelujen valtionosuudesta ja verotulomenetysten korvauksista siirretään hyvinvointialueiden rahoitukseen. Lisäksi hallitusohjelman mukaiset tehtävien ja velvoitteiden

lisäykset on tehty pääosin jo aikaisempina vuosina, ja osa määräaikaisista lisäyksistä valtionavustuksiin päättyy vuoden 2022 lopussa.

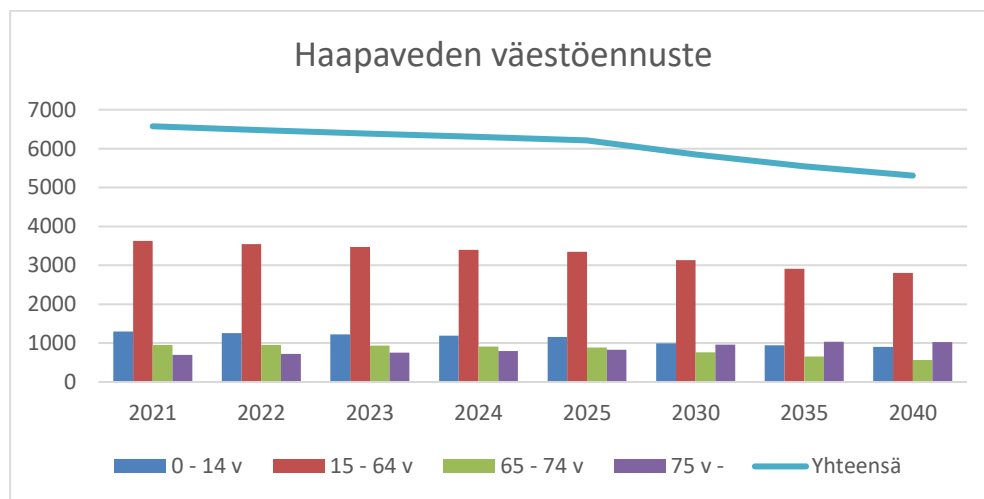
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on merkittävin osa valtionosuusjärjestelmää. Peruspalvelujen valtionosuus on laskennallinen, ja se perustuu kunnan asukkaiden palvelutarpeeseen ja olosuhdetekijöihin. Valtionvarainministeriön ennakkollisten valtionosuuslaskelmien (19.9.2022) mukaan peruspalveluiden valtionosuus ja verotulomenetysten korvaukset ovat vuonna 2023 yhteensä 3,6 miljardia euroa pitäen sisällään 3,8 prosentin indeksikorotuksen.

Haapaveden osalta valtionosuuden maksatus vuodelle 2022 arvioidaan olevan 28,4 M€ eli 4 266 euroa asukasta kohden. Valtiovarainministeriön arvion (17.11.2022) mukaan vuoden 2023 valtionosuus olisi noin 65 % vertailuvuotta vähemmän eli 10,0 miljoonaa euroa, 1512 euroa asukasta (31.12.2021) kohden. Vuoden 2024 valtionosuuteen vaikuttaa vuoden 2022 sote-kustannusten toteutunut kokonaismäärä ja mikäli toteutuneet kulut eivät ole arvioidun mukaisia, valtionosuutta vähennetään tai lisätään vuoden 2024 valtionosuudesta. Suunnitelmavuosille 2024 ja 2025 valtionosuudet arvioidaan pysyvän vuoden 2023 tasolla 2 prosentin indeksikorotus huomioon otuna.

Kehitys Haapavedellä

Haapaveden asukasluku on laskenut tasaisesti aina vuodesta 1990 lähtien. Vuoden 2021 lopussa Haapaveden asukasluku oli 6 613 (Tilastokeskus 27.5.2022), jota käytetään myös asukaskohtaisia tunnuslukuja laskettaessa. Tilastokeskuksen tulevaisuuden väestöennusteen (30.9.2021) mukaan vuoden 2025 mennessä asukasluku olisi laskenut 399 henkilöllä vuodesta 2021 ja olisi 6 214, ja vuoteen 2030 mennessä jo noin 762 henkilöllä eli asukasluku olisi arvion mukaan enää 5 851. Yli 65-vuotiaiden osuus väestöstä kasvaa trendin mukaisesti koko ajan eikä syntyvyys lisääny samassa suhteessa. Väestön kehitysnäkymät vaikuttavat oleellisesti kunnan peruspalveluiden kysyntään ja palvelurakenteeseen tulevaisuudessa.

Haapavesi	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2020	2021	2022	2025	2030	2035
Väestö 31.12.	8 190	8 349	7 983	7 680	7 418	7 167	6 667	6 613	6 476	6 214	5 851	5 543
Alle 15-vuotiaiden osuus, %	25,9	25,1	23,2	21,6	20,7	21,1	20,1	19,5	19,4	18,6	16,9	17,0
15-64-vuotiaiden osuus, %	62,2	61,6	62,0	62,4	62,0	58,7	55,7	55,5	54,8	53,8	53,5	52,5
65 vuotta täyttäneiden osuus, %	11,9	13,3	14,8	16,0	17,2	20,2	24,3	25,0	25,8	27,6	29,5	30,5

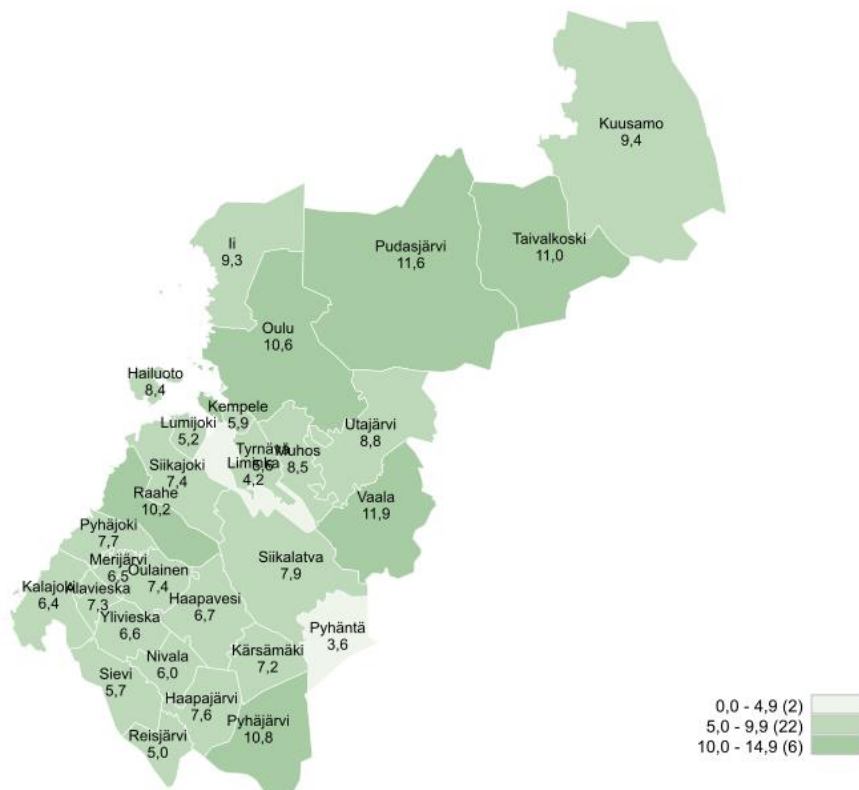

Työ- ja elinkeinoministeriön Alueelliset kehitysnäkymät julkaisun (24.10.2022) mukaan sodan suorat vaikutukset Pohjois-Pohjanmaalle ovat edelleen kohtuullisen vähäisiä, mutta yleinen varovaisuus ja epävarmuus ovat kuitenkin lisääntyneet yrityksissä taantumapelon seurauksena. Suuri huolenaihe on myös työvoimapula: tarjolla oleviin työpaikkoihin ei tunnu löytyvän helposti tai nopeasti sopivia tekijöitä. Pula on jatkunut jo useita vuosia, eikä se ole suhdannesidonnaista. Työvoimapulaa esiintyy laajasti varsinkin rakentamisen, sosiaali- ja terveystalouden ja metalli- ja konepajateollisuuden aloilla. Avoimiin paikkoihin on vaikeuksia saada tekijöitä myös varhaiskasvatuksen, ICT:n, ravitsemisen, kuljetuksen, kiinteistöhuollon, myyntityön ja taloushallinnon aloilla. Useissa sote-ammateissa rekrytointihaasteet ovat kasvaneet viime keväästä, ja pulaa on niin hoivatyöntekijöistä kuin erityisasiantuntijoista. Maatalous jatkaa kustannus- ja kannattavuuskriisissä, ja näkymät ovat haasteelliset. Tuotantopanosten hinnat ovat nousseet sodan seurauksena erityisesti viljassa, rehuissa, energiassa ja lannoitteissa – lisäys on yli kaksinkertainen edellisestä vuodesta. Mahdollisen taantumän iskiessä lomautuksia käytetään ensisijaisina sopeutuskeinoina. Sopeutuskeinona voidaan käyttää myös osa- ja määräaikaisten työsuhteiden päättämistä. Laajasti toteutuessa se heikentää nuorten työllisyyttä ja rakennetyöttömien työllistymistä.

Lokakuun työllisyyskatsauksen mukaan työttömyysaste oli koko maassa 8,8 %, Pohjois-Pohjanmaalla 9,3 % ja Haapavedellä 6,7 % eli yhteensä 185 työtöntä työnhakijaa.

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta kunnittain:

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta kunnittain

TEM Työnvälitystilasto / Työ- ja elinkeinoministeriö, Työnvälitystilasto

Keskeiset huomiot Haapavedellä 2023

Kuntalaisten hyvinvointiin voidaan vaikuttaa monella eri tavalla; kunnan palvelutuotannolla, valtionosuuksilla, kuntien investoinneilla yhdyskuntarakenteeseen tai kuntien itsensä rahoittamalla kehittämistoimilla. Nordfuel-biojalostamohankkeen sekä tuulivoimapuiston edistäminen ovat keskeisiä teemoja edelleenkin Haapavedellä vuonna 2023. Nordfuel-hankkeella on merkittävä työllisyyttä tukeva vaikutus, ja tuulivoimapuiston tuomat kiinteistöverotulot tasapainottavat tulopohjaa.

Kaupunki on historiallisen suuren mullistuksen edessä, kun sote- ja pelastustoimen tehtävien järjestämisvastuu siirtyy vuoden 2023 alussa toimintansa aloittaville hyvinvointialueille ja samassa yhteydessä myös kaupungin ruoka- ja puhdistuspalvelut yhtiötetään. Haapaveden lomituspalveluiden paikallisyksikkö siirtyy Toholammille vuonna 2023. Näin ollen Haapaveden kaupungin tulot että menot pienenevät merkittävästi toimintakatteen pienentyessä yli puolella. Toimintakatteen lisäksi tuloslaskelmaosion valtionosuudet ja verokertymä pienenevät merkittävästi sote-uudistuksen myötä niitä vastaavan rahoituksen siirtyessä valtiolle. Rahoituksen siirto toteutetaan vähentämällä kunnilta peruspalvelujen valtionosuuksia, kunnallisveroa, kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta sekä veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvausta. Kuntien verotulojen vähentämistä vastaavasti korotetaan valtion ansiotuloverotusta ja valtion osuutta yhteisöveron tuotosta. Kuntalaisten ansiotuloverotuksen taso säilyy kuitenkin käytännössä ennallaan.

Suomen talouden taantumanäkymät lisäävät riskiä kaupungin yritysten kasvu- ja työllisyyskehityksen positiivisille näkymille. Kaupungin kustannuksiin kohdistuu tällä hetkellä kovia paineita, kun odotettua korkeampana pysyttelevä hintojen nousu sekä siihen liittyvä korkotason nousu lisää menoja. Kesäkuun alussa kunta-alalle sovitun virka- ja työehtosopimuksen kustannusvaikutuksilla on myös suuri merkitys tulevien vuosien menopaineisiin. Koronapandemian aiheuttamat tulojen menetykset ja kulujen kertaantuminen heijastuu vielä joltain osin seuraavallekin vuodelle, mutta niiden ei arvioida olevan merkittäviä talouden osalta. Kaupungin tuleekin löytää tuottavuuden ja tehokkuuden näkökulmasta myös uusia toimintatapoja, jotta tulot riittävät sote-uudistuksen jälkeen entistä vahvemmin nuorien ikäluokkien palveluihin, kuten varhaiskasvatukseen ja koulutukseen sekä elinkeinoelämän kehittämiseen.

3. KAUPUNGIN STRATEGIA 2023

Kaupungin strategia käsiteltiin valtuustossa joulukuussa (Kvalt 13.12.2022 §52) ja on talousarviokirjan liitteenä.

4. KÄYTTÖTALOUSOSA

Haapaveden kaupungin käyttötaloudessa noudatetaan niin kutsuttua nettoperiaatetta, eli tulosalueita sitovat toiminnallisesti tulot vähennettynä menoilla on sen kokonaismääräraha. Tulosalueen sisällä molemmista määrärahoista voidaan poiketa. Lautakunnat voivat antaa alaisilleen tulosalueille tarkempia taloudellisia tavoitteita. Käyttötalouden luvut sisältävät niin sisäiset kuin ulkoisetkin käyttötalouteen liittyvät tulot ja menot.

Tähän osioon on koottu strategiasta johdetut tai siihen liittyvät toiminnalliset tavoitteet tulosalueittain. Myös näitä toiminnallisia tavoitteita lautakunnat voivat halutessaan tarkentaa, mutta niiden on kuitenkin oltava kaupungin strategian mukaisia. Lautakuntakohtaisesti käyttötalousoosassa on huomioitu sisäisinä tuloina ja menoina yleishallinnon sekä kiinteistötoimen kustannuksia.

Uusien kunta-alan työ- ja virkaehtosopimukset astuivat voimaan kesäkuussa takautuvasti 1.5.2022 alkaen ja sopimuskausi päättyy 30.4.2025. Kolmen vuoden sopimuskaudella työvoimakustannukset nousevat korkoa korolle laskien keskimäärin 8,79 prosenttia. Henkilöstökulut muodostavat suurimman kuluerän, ja siksi palkkaratkaisuilla on suuri merkitys kustannuskehitykselle. Talousarvioraamien mukaan Haapaveden kaupunki on varautunut siihen, että palkankorotukset vuonna 2023 ovat noin 2,5 prosenttia. Henkilöstömääriä on esitetty erillisessä Haapaveden kaupungin henkilöstösuunnitelmassa.

Kokonaisuudessaan kaupungin käyttötalouden toimintakate pienenee 59,5 % vuoden 2022 talousarvioon nähden eli 29,6 miljoonaa euroa ollen -20,15 miljoonaa euroa vuonna 2023. Sote- ja pelastustoimen sekä lomatoimen tehtävien järjestämisvastuun siirtyminen kaupungilta pois sekä ruoka- ja puhdistuspalveluiden yhtiöittäminen vaikuttaa oleellisesti talousarvion 2023 tuloihin ja menoihin, mistä johtuen vertailuvuoden 2022 talousarvio ei ole kaikilta osin vertailukelpoinen.

Käyttötalousoosan suurimpana tulosalueena on kasvatus- ja koulutuslautakunta, jonka budjetti kasvaa 8 prosentilla -15,28 miljoonaan euroon (M€). Sivistyspuolen toimintatuotot pysyvät pitkälti talousarvion 2022 mukaisena, 0,58 miljoonassa eurossa. Tuotot tulevat muun muassa valtion avustuksista, kotikuntakorvauksista sekä varhaiskasvatuksen hoitopäivämaksuista. Toimintakulut kasvavat 8,2 % eli 1,20 M€ ja ovat yhteensä 15,86 M€. Kasvatus- ja koulutuslautakunnan henkilöstökulut kasvavat 4,7 % eli 0,43 miljoonaa euroa ja ovat arviolta 9,73 M€. Palveluiden ostokustannukset kasvavat talousarvioon 2022 verrattuna 19,2 % eli 0,82 miljoonalla eurolla 5,08 miljoonaan euroon. Palveluiden ostokustannusten nousua selittää sisäisten yleishallinnon kulujen vyörytysten kasvu organisaatiomuutoksesta johtuen sekä sisäiset kiinteistökulut, jotka ovat kasvaneet muun muassa energiahintojen nousun myötä. Nämä sisäiset laskutukset, ruoka- ja puhdistuspalveluiden asiakaspalveluostot sekä matkustuspalvelukulut muodostavat suurimmat kuluerät palveluiden ostokustannuksista. Myös matkustus- ja kuljetuspalveluiden osalta arvioidaan kulujen kasvua vuodelle 2023. Perusopetus kattaa kasvatus- ja koulutuslautakunnan budjetista noin 61 % ja siellä kulujen kasvu heijastuu eniten.

Hyvinvointilautakunnan budjetin arvioidaan olevan -2,71 M€ vuonna 2023 ja kasvua talousarvioon 2022 verrattuna on noin 7,8 % eli 0,20 M€. Kasvu selittyy pitkälti sisäisten yleishallinnon ja kiinteistökulujen kasvusta. Hyvinvointilautakunnan toimintatuotot ovat yhteensä 0,55 M€, jotka koostuvat suurelta osin liikuntapalveluiden maksutuotoista mutta myös kulttuuripalveluiden avustuksista. Toimintakulut ovat 3,26 miljoonaa euroa, josta henkilöstökulujen osuus on 1,23 M€

(37,7 % toimintakuluista) ja suurelta osin kiinteistökuluja sisältäviä palveluiden ostokustannuksia 1,41 M€ (43,2 %).

Kaupunginhallituksen budjetti on pienentynyt lähes puolella talousarvioon 2022 nähden eli yhteensä noin 1,46 miljoonalla eurolla johtuen ruoka- ja puhdistuspalveluiden ulkoistamisesta sekä lomatoimen siirtymisestä Toholammin kaupungin alaisuuteen. Toimintatuotot ovat yhteensä 1,29 M€ sisältäen pääasiassa sisäisiä yleishallinnon vyörytystuloja. Toimintakulut ovat arviolta 2,93 M€, josta henkilöstökulujen osuus on 1,07 M€ (36,5%) ja palveluiden ostokustannusten 1,67 M€ (56,9%) sisältäen muun muassa yhteistoimintaosuuksiin liittyviä kuluja, ulkoistettuja taloushallintopalvelukuluja, kuljetuskustannuksia sekä työterveyskuluja. Näin ollen toimintakate on -1,64 miljoonaa euroa.

Kansalaistopiston johtokunnan alainen budjetti on -0,89 miljoonaa euroa. Toimintatuotot ovat 0,89 M€ sisältäen Jokihelmen opiston lukukausimaksuja ja muita myyntituottoja ja toimintakulut 1,78 M€ koostuen pääasiassa henkilöstökuluista. Toimintakatteen muutos talousarvioon 2022 nähden on 0,06 M€ eli 7,0 % johtuen muun muassa henkilöstökulujen kasvusta.

Ympäristöterveyslautakunnan budjetti on talousarvion 2022 mukainen eli -0,32 miljoonaa euroa. Toimintatuotot muodostuvat kunnilta laskutettavista ympäristöterveyspalvelutuotoista ja ne ovat arviolta 0,95 M€ vuonna 2023. Toimintakulut ovat 1,27 M€, josta henkilöstökulujen osuus on 1,03 M€ (80,8%).

Teknisen lautakunnan toimintakate on positiivinen, arviolta 0,82 miljoonaa euroa vuodelle 2023 ja talousarvion 2022 tulos on arviolta -0,23 M€. Muutosta selittää sote-kiinteistöjen ja uuden koulun keittiön vuokratulojen ennustetut tuotot. Toimintatuotot ovat yhteensä 5,06 M€, josta vuokratuottojen osuus on 2,27 M€ (44,9 % toimintatuotoista) ja myyntituottojen 2,79 M€ (55,1%) koostuen pääasiassa sisäisistä kiinteistötuotoista. Toimintakulut ovat yhteensä 4,24 M€, josta suurin osa, 1,81 M€ (42,7%), on aine- ja tarvikekuluja sisältäen pääasiassa kasvaneita sähkö- ja lämmityskuluja. Palveluiden ostokustannukset ovat 1,34 M€ (31,5% toimintakuluista), johon sisällytetään muun muassa arvioidut alueiden ja rakennusten puhtaanapito- sekä kunnostuskulut. Henkilöstökulut ovat 0,95 M€ (22,5%).

Rakennus- ja ympäristölautakunnan budjetti on toimintakatteeltaan -0,04 miljoonaa euroa, kun rakennuslupamaksuja odotetaan vuodelle 2023 noin 0,12 miljoonan euron edestä ja kuluja 0,16 M€, joista henkilöstökulujen osuus on 0,09 M€ eli 57,1% kokonaiskuluista. Talousarviovuonna 2022 on arvioitu tuulivoimapuistoihin liittyviä rakennuslupamaksuja 0,43 miljoonan euron edestä, mikä nostaa toimintakatteen tämän vuoden osalta ylijäämäiseksi.

Kaupunginvaltuuston budjetti on talousarvion 2022 mukainen -0,07 M€ ja keskusvaalilautakunnan -0,02M€. Tarkastuslautakunnan tulot ja menot ovat yhtä suuret.

Toimielimet ja tulosalueet vastaavat kaupunginvaltuuston 24.5.2021 § 27 hyväksymän uuden hallintosäännön mukaista jakoa. Seuraavalla sivuilla on esitetty käyttötalouden yhdistelmä tulosalueittain.

TULOSALUEET 1000 €	TP 2021	TA+LTA 2022	TA 2023	Muutos TA+LTA 2022- 2023	Sitovuus
KAUPUNGINVALTUUSTO	-56	-71	-73	2,8 %	netto
KESKUSVAALILAUTAKUNTA	-39	-24	-19	-19,6 %	netto
TARKASTUSLAUTAKUNTA	4	-1	0	-112,5 %	netto
KAUPUNGINHALLITUS	-3 307	-3 096	-1 640	-47,0 %	netto
Yleishallinto	-2 221	-1 972	-1 565	-20,6 %	
Pelastustoimi	-856	-851	0	-100,0 %	
Ruoka- ja puhdistuspalvelut	-67	-130	0	-100,0 %	
Maaseututoimi	-71	-90	-75	-16,8 %	
Lomituspalvelut	-93	-54	0	-100,0 %	
RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	-86	284	-40	-114,2 %	netto
YMPÄRISTÖTERVEYSLAUTAKUNTA	-323	-317	-316	-0,1 %	netto
PERUSTURVALAUTAKUNTA	-28 800	-28 749	0	-100,0 %	netto
Perusturvan hallinto	-418	-440	0	-100,0 %	
Terveysspalvelut	-3 612	-4 098	0	-100,0 %	
Hoito- ja hoivapalvelut	-7 532	-7 627	0	-100,0 %	
Perhe- ja sosiaalipalvelut	-7 429	-7 583	0	-100,0 %	
Erikoissairaanhoido	-9 809	-9 000	0	-100,0 %	
Perusturvalautakunnan projektit	0	0	0		
KASVATUS- JA KOULULAUTAKUNTA	-13 994	-14 152	-15 277	8,0 %	netto
Sivistystoimen hallinto	-220	-356	-210	-41,0 %	
Perusopetus	-8 569	-8 466	-9 380	10,8 %	
Lukio-opetus	-952	-1 031	-1 131	9,7 %	
Varhaiskasvatus	-4 252	-4 298	-4 555	6,0 %	
HYVINVOINTILAUTAKUNTA	-2 373	-2 516	-2 713	7,8 %	netto
Kirjastopalvelut	-400	-449	-477	6,2 %	
Liikuntapalvelut	-1 008	-889	-1 049	17,9 %	
Kulttuuritoimi	-149	-149	-268	80,7 %	
Nuorisotyö	-136	-196	-237	20,8 %	
Työllistämispalvelut	-606	-737	-584	-20,7 %	
Jokilaaksojen musiikkiopisto	-75	-96	-98	1,6 %	
KANSALAI SOPISTON JHTK.	-789	-835	-893	7,0 %	netto
TEKNINEN LAUTAKUNTA	-111	-230	819	-455,3 %	netto
Tekninen hallinto	-301	-377	-416	10,5 %	
Kiinteistötoimi	678	646	1 763	172,8 %	
Yhdyskuntapalvelut	-431	-473	-473	-0,2 %	
Vesi- ja viemärilaitos	-57	-26	-55	111,5 %	
TOIMINTAKATE	-49 874	-49 704	-20 153	-59,5 %	netto

Kaupunginvaltuusto

Kaupunginjohtaja Kimmo Hinno

Kaupunginvaltuusto	TP 2021	TA 2022+LTA2022	TA 2023	Muutos%	Muutos eur
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ					
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-56 382	-70 621	-72 616	2,8	-1 995
TOIMINTAKATE	-56 382	-70 621	-72 616	2,8	-1 995

Keskeiset tavoitteet esitetty strategiaosiossa. Kaupunginvaltuuston arvioidaan pitävän kuusi kokousta vuoden 2023 aikana.

Keskusvaalilautakunta

Hallintojohtaja Eija Saarela

Keskusvaalilautakunta	TP 2021	TA 2022+LTA2022	TA 2023	Muutos%	Muutos eur
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	7 042		8 000		8 000
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-45 896	-23 777	-27 116	14,0	-3 339
TOIMINTAKATE	-38 854	-23 777	-19 116	-19,6	4 661

Vuoden 2023 keväällä pidetään eduskuntavaalit.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta	TP 2021	TA 2022+LTA2022	TA 2023	Muutos%	Muutos eur
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	22 793	26 401	27 523	4,2	1 122
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-18 906	-26 983	-27 450	1,7	-467
TOIMINTAKATE	3 887	-582	73	-112,5	655

Toiminnalliset tavoitteet

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on myös arvioida kaupungin toiminnan tarkoituksenmukaisuutta ja tuloksellisuutta sekä resurssien käytön tehokkuutta. Varsinainen tilintarkastus on JHTT-tilintarkastajan tehtävänä.

Kuntalain (210/2015) mukaan tiettyjen kunnan luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden on ilmoitettava julkisesti sidonnaisuuksistaan. Säännöstä sovelletaan 1.6.2017 alkaen. Kuntalain (210/2015) 84 §:n mukaan sidonnaisuusilmoitukset tehdään tarkastuslautakunnalle, joka valvoo ilmoitusvelvollisuuden noudattamista. Tarkastuslautakunta saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi (kuntalaki 121 §) kun henkilö on valittu luottamustoimeensa tai tehtävänsä eli sidonnaisuusilmoitus annetaan pääsääntöisesti valtuustokauden alkaessa. Sidonnaisuusilmoitukseen tapahtuva muutos on ilmoitettava viipymättä. Ilmoitukset julkaistaan yleisessä tietoverkossa.

Tarkastuslautakunnan vakiintunut kokousmäärä on 6 – 7 kokousta vuoden aikana.

Tarkastuslautakunnan alaisuuteen kirjataan tilintarkastajan ja tarkastuslautakunnan kustannukset. Tilintarkastajayhteisön kilpailutus on suoritettu vuonna 2021. Kaikki tarkastusluonteiset kustannukset on kirjattu tarkastustoimeen ja vyörytetty sieltä tulosityksiköiden kustannuksiksi.

Kaupunginhallitus

Kaupunginjohtaja Kimmo Hinnon

Kaupunginhallitus	TP 2021	TA 2022+LTA2022	TA 2023	Muutos%	Muutos eur
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	6 764 375	6 952 407	1 290 105	-81,4	-5 662 302
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-10 071 073	-10 047 941	-2 929 689	-70,8	7 118 252
TOIMINTAKATE	-3 306 698	-3 095 534	-1 639 584	-47,0	1 455 950

Toiminnalliset tavoitteet

Kaupunginhallituksen alainen toiminta käsittää kaupunginhallituksen, kaupunginhallituksen alaiset projektit, talous- ja toimisto- sekä it-palvelut, elinkeinoelämän kehittämisen, joukkoliikenteen, maaseututoimen ja muun yleishallinnon.

Käyttötaloulososassa varaudutaan seutukuntatyöhön, Leader-kuntaosuuksiin, jäsenmaksuihin Pohjois-Pohjanmaan liitolle ja Kuntaliitolle, sekä avustukset ja muut projektit ovat osa talousarviota. Palo- ja pelastustoimi, ruoka- ja puhdistuspalvelut sekä lomituspalvelut eivät ole enää vuoden 2023 alusta alkaen osa kaupunginhallituksen alaista budjettia.

Lautakunnittain vyörytettävät ja henkilötyövuosien suhteessa laskettavat sisäiset hallintokulut pitävät sisällään toimisto- ja talouspalveluiden, it-palveluiden sekä henkilöstöhallinnon yhteisesti jaettavia kuluja, mitkä muodostavat suurimman osan kaupunginhallituksen alaisen toiminnan tuotoista. Talous- ja henkilöstöhallinnon ulkoiset palvelut tuottavat Monetra Oulu Oy ja maaliskuusta 2022 alkaen it-tukipalvelut tuotetaan omana sisäisenä toimintana. Kaupunginhallituksen kuluista on suurin osa, noin 57 % eli 1,7 M€ tulee yleishallinnon palvelukustannuksia, jotka pitävät sisällään muun muassa ulkoiset taloushallintopalvelukulut, henkilöstöhallinnon työterveysmenot, it-lisenssi ja ohjelmistokulut, kunnan yhteistoimintaosuudet sekä sisäisiä kiinteistökuuluja. Yleishallinnon henkilöstökulujen osuus kaikista kuluista on noin 36 % eli 1,1 M€.

Yleishallinto

Talusojohtaja Johanna Hurskainen

Yleishallinto	TP 2021	TA 2022+LTA2022	TA 2023	Muutos %	Muutos eur
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 440 383	1 609 833	1 290 105	-19,9	-319 728
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-3 660 894	-3 581 503	-2 855 169	-20,3	726 334
TOIMINTAKATE	-2 220 511	-1 971 670	-1 565 064	-20,6	406 606

Maaseututoimi

Maaseututoimi	TP 2021	TA 2022+LTA2022	TA 2023	Muutos %	Muutos eur
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ					
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-71 198	-89 520	-74 520	-16,8	15 000
TOIMINTAKATE	-71 198	-89 520	-74 520	-16,8	15 000

Rakennus- ja ympäristölautakunta

Rakennustarkastaja Mikko Koskela

Rakennus- ja ympäristölautakunta	TP 2021	TA 2022+LTA2022	TA 2023	Muutos %	Muutos eur
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	43 721	426 000	121 500	-71,5	-304 500
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-129 964	-142 168	-161 733	13,8	-19 565
TOIMINTAKATE	-86 243	283 832	-40 233	-114,2	-324 065

Toiminnalliset tavoitteet

Rakennusvalvonta sisältää lupakäsittelyn, rakennustarkastustoiminnan ja rakentamisen ohjauksen. Rakennuslautakunta käsittelee kokoluokassaan isoimmat sekä merkittävimmät hankkeet ja tekee suunnittelutarveharkinta- ja poikkeamispäätökset. Tulot kertyvät lupamaksuista, joissa pyritään kustannusvastaavuuteen ja naapurikuntien kanssa yhteiseen lupahintatasoon. Rakennuslupakäsittelyssä säilytetään nykyinen yhden viikon käsittelyaika peruslupahankkeissa ja lautakunnan kokoukset pidetään kuukausittain, tarpeen mukaan.

Rakennusvalvonnan tavoitteena on olla aktiivinen palveluyksikkö, joka samalla uudistaa ja kehittää toimintaansa. Rakennusvalvonnassa on ollut käytössä vuodesta 2017 sähköinen lupa-asioiden ja arkistoinnin hallintajärjestelmä. Asiakas hakee luvan www.lupapiste.fi osoitteessa. Lupa käsitellään sähköisesti ja asiakirjat arkistoidaan sähköiseen pilvipalveluarkistoon.

Rakennusvalvonta- ja taksamaksut ovat tuulivoimaluvituksista johtuen hyvällä tasolla myös vuonna 2023, vaikka suurin osa näistä saatavista tuloista osuu todennäköisesti vuodelle 2022. Mahdollisen teollisen rakentamisen on myös arvioitu vaikuttavan myönteisesti rakennusvalvonnan saamiin tuloihin. Muun rakentamisen osalta on nähtävissä hiipumista. Maatalousrakentaminen ja yksityisten rakentaminen on maltillista johtuen kuluttajahintojen noususta.

Ympäristöterveyslautakunta

Ympäristöpalvelupäällikkö Harri Heikkilä

Ympäristöterveyslautakunta	TP 2021	TA 2022+LTA2022	TA 2023	Muutos %	Muutos eur
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	823 237	824 349	953 102	15,6	128 753
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 146 360	-1 141 242	-1 269 527	11,2	-128 285
TOIMINTAKATE	-323 123	-316 893	-316 425	-0,1	468

Toiminnalliset tavoitteet

Ympäristöpalvelut Helmi tuottaa ympäristöterveydenhuollon (elintarvike-, terveydensuojelu- ja tupakkalakien mukaiset viranomaistehtävät sekä eläinlääkintähuolto) palvelut Haapaveden, Oulaisten, Siikalatvan ja Pyhännän kuntiin sekä erillisellä sopimuksella eläinlääkintähuollon tehtävät Raahan kaupungin Vihannin kylään. Ympäristönsuojelun toimialan viranomaispalvelut tuotetaan edelleen Haapaveden kaupungin ja Pyhännän kunnan alueelle.

Toiminta-alueen väestöpohja on noin 23 500 asukasta. Tehtävät ovat lakisääteisiä viranomaistehtäviä. Hallintokuntana on Haapaveden kaupunki. Toimivaltaisena viranomaislautakuntana on alueellinen ympäristöterveyslautakunta.

Valvonnan toimipisteitä on kolme, jotka sijaitsevat Haapavedellä, Oulaisissa ja Siikalatvalla Pulkkilassa. Ympäristöpalvelut Helmen hallinnon toimipiste sijaitsee Haapaveden toimipisteen yhteydessä. Elintarvike-, terveydensuojelu- ja tupakkalakien mukaisien viranomaistehtävien tarkoituksena on ennalta ehkäistä elintarvike- ja vesiperäisten epidemioiden sekä tapaturmien esiintyminen valtakunnallisen normiohjauksen mukaisesti. Säännöllisen valvontasuunnitelman mukaisen valvonnan lisäksi erityisesti asunnon- ja kosteusvauriotarkastukset työllistävät edelleen etenkin talvijaksolla. Valvonnassa panostetaan erityisesti puhtaan veden ja suuririskisten elintarvikevalvontakohteiden sekä lasten- ja nuorten oppimisympäristöjen valvontaan. Toimialan tuotot muodostuvat kuntaosuuksista, valtion eläinsuojeluvalvontatuloista, ilmoitus-, lupa- ja rekisteröintimaksuista sekä perusmaksutuloista. Valvontasuunnitelman mukaisesta valvonnasta sekä luvista peritään ympäristöterveyslautakunnan vahvistaman taksan mukainen maksu.

Eläinlääkäreiden toimipisteitä (vastaanottotiloja) on kolme, jotka sijaitsevat Haapavedellä, Oulaisissa ja Siikalatvalla Kestilässä. Toimitilojen yhteydessä on pieneläinten vastaanottotilat. Vastaanottotilat on saneerattu nykyajan toimenpide- ja kirurgiavaatimukset täyttäväksi vuonna 2011. Pieneläinten vastaanottotoiminnasta peritään asiakkailta kolmiportainen klinikkamaksu.

Ympäristönsuojelun toimialan palveluita ovat mm. maa-aines- ja ympäristöluvut, meluun liittyvät päätökset, jätehuollon ja jätevesien valvonta sekä lakisääteiset muut tehtävät. Ympäristönsuojelun toimialan päätöksistä ja suunnitelmallisesta valvonnasta peritään ympäristöterveyslautakunnan vahvistaman taksan mukainen maksu. Ympäristöpalvelut Helmi tuottaa ympäristönsuojelun palvelut Haapaveden ja Pyhännän kuntiin.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta

Sivistysjohtaja Erkki Seitajärvi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta	TP 2021	TA 2022+LTA2022	TA 2023	Muutos %	Muutos eur
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	744 596	510 748	582 859	14,1	72 111
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-14 738 222	-14 662 393	-15 859 660	8,2	-1 197 267
TOIMINTAKATE	-13 993 626	-14 151 645	-15 276 801	8,0	-1 125 156

Toiminnalliset tavoitteet

Valtuusto teki 25.5.2020 kouluverkkopäätöksen, jonka mukaan koulun toiminta lakkaa, mikäli oppilaita on toteuman ja ennusteen mukaan kahtena peräkkäisenä vuonna alle 40. Tämän päätöksen mukaisesti ja 20.9.2022 oppilasmäärän ja lukuvuoden 2023-2024 ennusteen mukaan kouluverkkoon ei tule muutoksia vuonna 2023.

Opettajien virkojen tai tuntiopettajien määrä ratkaistaan lukuvuosittain koululautakunnassa tuntikehystä päätettäessä. Tuntikehysten määrään vaikuttaa puolestaan budjetti. Kaupunki on anonut syksyllä 2022 opetus- ja kulttuuriministeriöltä ns. korona-avustusta perusopetukseen ja varhaiskasvatukseen. Mikäli avustusta saadaan, sitä käytetään koronaviruksen aiheuttamien

poikkeusolojen vaikutusten lieventämiseen. Haapavedellä on tarkoitus palkata ko. avustuksella perusopetukseen resurssiopettaja, laaja-alainen erityisopettaja alakouluille sekä resurssilastenhoitaja ja ryhmävastaja varhaiskasvatukseen. Lisäksi avustuksella on tarkoitus lisätä tukiovetusta.

Lukion ja yläkoulun yhteinen opiskelijamäärän vähentymisestä johtuen lisätään vähitellen yläasteen ja lukion yhteisten opettajien osuutta. Seuraavien viiden vuoden aikana oppilas/opiskelijamäärään ei ole vielä odotettavissa suuria muutoksia. Yhteisten opettajien kautta voidaan opetuksessa turvata laatu sekä riittävä määrä opetustunteja. Tehtävien täyttö mietitään tarkkaan eläköitymisten yhteydessä. Koulunkäynnin ohjaajien määrä pyritään pitämään enintään nykyisellään.

Uuden yläkoulu/lukion tiloihin siirtyminen on mahdollistanut paremmin yläkoulun ja lukion tilojen ja opettajien yhteisen hyödyntämisen ja aineopettajaryhmien yhteisopettajuuden. Uusiin tiloihin muutto on vaikuttanut suuresti myös koulun toimintakulttuuriin ja pedagogiikkaan.

Sivistystoimen hallinto

Sivistystoimen hallinto	TP 2021	TA 2022+LTA2022	TA 2023	Muutos %	Muutos eur
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	271 258	198 000	200 000	1,0	2 000
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-491 614	-554 269	-410 324	-26,0	143 945
TOIMINTAKATE	-220 356	-356 269	-210 324	-41,0	145 945

Perusopetus

Sivistysjohtaja Erkki Seitajärvi

Perusopetus	TP 2021	TA 2022+LTA2022	TA 2023	Muutos %	Muutos eur
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	157 717	110 548	54 900	-50,3	-55 648
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-8 726 482	-8 576 564	-9 435 081	10,0	-858 517
TOIMINTAKATE	-8 568 765	-8 466 016	-9 380 181	10,8	-914 165

Perusopetuksessa palataan vähitellen koronan jälkeiseen aikaan. Korona-aika on aiheuttanut osalle oppilaista puutteita oppimisessa sekä osalle henkisen hyvinvoinnin heikkenemistä. Kouluissa pyritään tarkkailemaan tältä osin tilannetta ja lisäämään pedagogisia ja oppilashuollollisia tukitoimia niille oppilaille, jotka sitä eniten tarvitsevat. Korona on myös aiheuttanut lisäkustannuksia lisääntyneiden sairauspoissaolojen myötä. Tämän tilanteen toivotaan rauhoittuvan vuonna 2023.

Perusopetuksessa toteutetaan kasvatus- ja koulutuslautakunnan päätöstä lähikouluperiaatteesta. Selvityksen alla on siirtyminen keskustan ala-asteiden oppilaiden osalta ns. pienten kouluun ja isompien kouluun. Tämä tarkoittaisi sitä, että esim. Hyttikallion koululla kävisivät koulua kaikki 0-3-luokkalaiset ja Mäkirinteellä 4-6 -luokkalaiset. Erityistä tukea tarvitsevan lapsen tukitoimet määritellään aina lapsen lähtökohdista käsin. Erityisopetuksen järjestämisen muotoja tarkastellaan joustavasti siten että käytössä ovat tarvittaessa myös pienryhmät. Kasvatus- ja koulutuslautakunta on asettanut työryhmän pohtimaan erityisopetuksen järjestämisen käytänteitä.

Opettajien ja koulunkäynninohjaajien digivalmiudet ovat hyvällä tasolla ja kehittyivät koronasta johtuvien etäopetusjaksojen myötä. Kouluille hankitaan lisää digitaalisia välineitä (mm. kosketusnäyttöjä ja henkilökohtaisia tietokoneita oppilaille) opetussuunnitelmassa esitetyn digitaalisen opetuksen mahdollistamiseksi.

Kaupunki on mukana Harrastamisen Suomen mallin kerhotoiminnan järjestämisessä. Hauska Harrastaa Haapavedellä -hanke käynnistettiin alkuvuodesta 2021 ja se jatkuu vuonna 2023. Kerhoja on käynnissä yli 20 ja niitä järjestetään kaikilla kouluilla.

Oppivelvollisuuslain uudistumisen myötä on yläkoulussa lisätty oppilaanohjausta ja pyritty siten vähentämään koulupudokkuutta ja varmistamaan kaikkien oppilaiden siirtyminen opiskelemaan toiselle asteelle, kuten oppivelvollisuuslaki edellyttää.

Oppilasmäärä laskee Haapaveden kaupungissa muutaman seuraavan vuoden aikana varsin voimakkaasti, ja suurin käänne tapahtuu vuodesta 2025 lähtien, kun pienet ikäluokat tulevat kouluikänsä. Perusopetuksen oppilasmääräennusteen mukaan perusopetuksen oppilasmäärä laskee syksyn 2021 891:stä oppilaasta noin 740:een oppilaaseen vuoteen 2027 mennessä eli noin 17 %. Oppilasmäärän lasku on todennäköisesti vielä ennustettakin nopeampi, mikäli muuttoliike jatkuu samanlaisena kuin viime vuosina.

Perusopetuksen oppilasmäärä syksyllä 2022 ja ennuste vuosille 2023-2027:

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Yläkoulu	297	282	285	293	288	302
Hyttikallio	198	194	182	168	161	149
Mäkirinne	232	237	223	208	188	171
Humaloja	62	57	57	49	43	42
Mieluskylä	43	42	44	42	40	36
Vattukylä	52	46	48	45	42	40
Alakoulut yhteensä	587	576	554	512	474	438
Peruskoulu yhteensä	884	858	839	805	762	740
Oppilaat	TP2021	TA2022	TA2023			
Alakoulut	591	588	587			
Yläkoulu	302	288	297			

Lukio

Rehtori Erkki Seitajärvi

Lukio-opetus	TP 2021	TA 2022+LTA2022	TA 2023	Muutos %	Muutos eur
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	18 596	8 000	8 000		
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-971 090	-1 038 870	-1 139 251	9,7	-100 381
TOIMINTAKATE	-952 494	-1 030 870	-1 131 251	9,7	-100 381

Lukion opiskelijamäärä lähti syksyllä 2021 nousuun vuosikausien vähenemisen jälkeen ja on jatkanut kasvuaan syksyllä 2022. Tähän vaikuttivat varmasti uuden koulurakennuksen tulo, mutta myös koulun maksamat ajokorttikustannukset.

Lukion markkinointiin on pyritty panostamaan viime vuosina mm. sosiaalista mediaa hyödyntämällä. Koulun toimintaa on muokattu uuden opetussuunnitelman hengessä entistä opiskelijaystävällisemmäksi ja pyritty mahdollistamaan opiskelijoille entistä paremmat mahdollisuudet vaikuttaa koulun toimintaan mm. opiskelijajäsenten osallistumisella sekä lukion

kehittämisyhmän että opettajien kokouksiin.

Uuden koulurakennuksen myötä lukio profiloituu entistä enemmän taidepainotteiseksi lukioksi, sillä tähän profiloitumiseen on paikkakunnalla hyvät mahdollisuudet. Taideaineiden osalta tehdään yhteistyötä erityisesti Jokihelmen opiston ja Jokilaaksojen musiikkiopiston kanssa.

Uusi opetussuunnitelma on otettu käyttöön syksyllä 2021 ja se tulee vaiheittain käyttöön ikäluokka kerrallaan. Kokonaisuudessaan uusi opetussuunnitelma on ensimmäistä kertaa käytössä lukuvuonna 2023-24. Lukiossa painostetaan lähiaikoina erityisesti korkeakoulu- ja työelämäyhteistyöhön, tehostettuun opiskelijoiden ohjaukseen sekä opiskelijoiden osallistamiseen koulun toimintaan. Liikkuva opiskelu -toimintaa jatketaan varaamalla siihen resurssia. Liikkuminen auttaa opiskelijoita myös jaksamaan paremmin opinnoissaan. Opiskelijoiden hyvinvoinnin seuraaminen on kaiken kaikkiaan tullut koronan myötä tärkeämmäksi ja tätä seurantaa tulla jatkamaan.

Opiskelijat	TP2021	TA2022	TA2023
	118	120	122

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuspäällikkö Outi Pudas

Varhaiskasvatus	TP 2021	TA 2022+LTA2022	TA 2023	Muutos %	Muutos eur
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	297 025	194 200	319 959	64,8	125 759
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-4 549 036	-4 492 690	-4 875 004	8,5	-382 314
TOIMINTAKATE	-4 252 011	-4 298 490	-4 555 045	6,0	-256 555

Varhaiskasvatus pohjautuu varhaiskasvatuslakiin, valtakunnalliseen varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelman perusteisiin sekä kaupungin omiin varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmiin. Varhaiskasvatukseen sisältyy lasten päivähoito, vuoroahoito, esiopetus, varhaiserityiskasvatus, leikkikenttätoiminta, kotihoidon- ja yksityisen hoidon tuki, yksityisen hoidon tuen kuntalisä ja varhaiskasvatuksen palveluseteli.

Alle kouluikäisten lasten määrä Haapavedellä on viime vuosina ollut laskusuunnassa. Varhaiskasvatuksen kysyntään alle kouluikäisten lasten väheneminen ei kuitenkaan ole vaikuttanut. Työllisyystilanteen parantuminen sekä vanhempien opiskelu ovat lisänneet perheille varhaiskasvatuksen tarvetta. Kotona kotihoidontuella hoidettavien lasten määrä näyttää vähentyvän myös vuoden 2022 aikana.

1.8.2020 voimaan tullut varhaiskasvatuslain muutos varhaiskasvatuksen subjektiivisen oikeuden laajentamisesta on lisännyt varhaiskasvatuksen kysyntää. Päiväkotien lapsiryhmien kokoa pienennettiin 3-6-vuotiaiden lasten ryhmien osalta 3 paikkaa /ryhmä. Paikkojen vähennys päiväkodeissa toi haastetta hoitopaikkojen riittävydestä kysyntää vastaavaksi.

Kunnallisen varhaiskasvatuksen osalta Ahjolan päiväkodin toimintaa on muutettu 1.8.2021 alkaen kaksivuotisen esiopetuskokeilun vuoksi. Ahjolassa syksyllä 2017 aloitettu kerhotoiminta on toistaiseksi tauolla ja tilalle on tullut kaksivuotisen esiopetuskokeilun kokeiluryhmä. Ahjolan päiväkodin alaisuudessa toimii neljä kokopäiväryhmää, joista kaksi on kokeiluesiopetusryhmiä ja toinen ryhmä niistä on Haapaveden opiston tiloissa. Tällä hetkellä em. kokeilun vuoksi varhaiskasvatuksella on paineita järjestää osa-aikaisille varhaiskasvatuksen tarvitsijoille

varhaiskasvatuspaikkaa, ja nämä kuormittavat kokoaikaisten lasten ryhmiä päiväkodeissa. Päiväkoti Onnimannissa toimii 6 päiväkotiryhmää, joista 2 ryhmää (Ketunleivät ja Metsätähdet) on keskittynyt vuorohoitoa tarvitsevien lasten varhaiskasvatukseen. Vuorohoidon kysyntä lisääntyy edelleen työpaikkojen laajentuneiden työaikojen vuoksi. Tämän hetken suurin muutos vuorohoitoon on lasten yöhoidon lisääntyminen. Kunnallista varhaiskasvatusta tarjoavat myös tilapäiset yksiköt Pikku-Martan päiväkotit sekä Vienolan ja Laitakallion päiväkodit.

Varhaiskasvatusta tarvitsevien lasten esiopetus järjestetään pääsääntöisesti päiväkodeissa.

Viime vuosina perhepäivähoitajien määrä on vähentynyt huomattavasti. Tavoitteena on saada lisää perhepäivähoitajia, jolloin perheille olisi tarjolla varsinkin pienille lapsille toivottuja pieniä hoitoryhmiä. 1.8.2022 on käynnistynyt perhepäivähoitajien kaksivuotinen palkkauskokeilu. Ryhmäperhepäiväkotitoiminta on osa perhepäivähoitoa. Minttulan ryhmäperhepäiväkoti toimii myös perhepäivähoidossa oleville lapsille perhepäivähoitajan työajantasausvapaiden varahoitopaikkana. Vienolan ryhmäperhepäiväkotiryhmä muutettiin 1.10.2022 lähtien päiväkotiryhmäksi.

Varhaiserityiskasvatusta kehitetään, jotta kaikille erityistä tukea tarvitseville lapsille voitaisiin tarjota heidän tarpeidensa mukaista kehityksen ja oppimisen tukea jo varhaisessa vaiheessa. Myös lapsen oppimisen taitoja tulee vahvistaa jo ennen koulun aloittamista. Pätevien varhaiskasvatuksen erityisopettajien rekrytointi on erityisen hankalaa hakijoiden puuttumisen vuoksi. Varhaiskasvatuksen opettajien lisä- ja täydennyskoulutuksella toivottavasti saamme pätevää henkilöstöä myös varhaiserityiskasvatukseen. 1.8.2022 voimaan tulevan varhaiskasvatuslain myötä on otettu käyttöön kolmitasoinen tuki ja Haapavesi osallistuu OKM:n rahoittamaan hankkeeseen, jonka tarkoituksena on edistää varhaiskasvatuslain muutoksen mukanaan tuomaa tuen uudistusta. Hanke toteutetaan ajalla 1.8.2022 – 31.12.2023.

Varhaiskasvatuslakiin tuli muutoksia 1.8.2021 alkaen. Henkilökunnalla on velvollisuus ilmoittaa havaitsemastaan epäkohdasta tai epäkohdan uhasta, jos ne koskevat varhaiskasvatuslain vastaista toimintaa. Toisena muutoksena tuli päiväkodin henkilöstö mitoitukselta poikkeamiseen. Päiväkotien suhdeluvusta (1/4, 1/7) poikkeaminen ei voi olla jatkuvaa eikä päivittäistä eikä se voi kestää koko toimintapäivän ajan, vaan sen tulee olla luonteeltaan lyhytaikaista ja satunnaista. Tämä luo painetta erityisesti äkillisten ja lyhytaikaisten sijaisten saamiseen päiväkoteihin. Tavoitteena on myös avoimen varhaiskasvatuksen kehittäminen kysyntää vastaavaksi.

Kunnallisen varhaiskasvatuksen vaihtoehtona perheillä on mahdollisuus valita myös yksityinen varhaiskasvatus tai kotihoidon tuki. Haapaveden kaupunki maksaa yksityisen hoidon tuen kuntalisää. Varhaiskasvatuksen palvelusetelin myötä toiveissa on yksityisen varhaiskasvatuksen lisääntyminen

Talouden tasapainottamisohjelmassa on asetettu varhaiskasvatukselle tehtäväksi ryhmäkokojen ja päiväkotien täyttöasteen tarkastelu.

Varhaiskasvatus

	TP2021	TA2022	TA2023
hoitopäiviä	36 095	40 000	38 800
alle kouluikäisiä lapsia		480	410
lapsia päivähoidossa	246	260	260
hoitolapsia ajalla	393	369	380

* Esiopetuspäivät eivät sisälly hoitopäivien määrään

Hyvinvointilautakunta

Kaupunginjohtaja Kimmo Hinno

Hyvinvointilautakunta	TP 2021	TA 2022+LTA2022	TA 2023	Muutos %	Muutos eur
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	613 685	633 847	546 892	-13,7	-86 955
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-2 986 771	-3 149 674	-3 260 085	3,5	-110 411
TOIMINTAKATE	-2 373 086	-2 515 827	-2 713 193	7,8	-197 366

Hyvinvointilautakunnan alaisuudessa toimivat: kirjastotoimi, liikuntatoimi, kulttuuritoimi, nuorisotoimi ja työllisyyspalvelut.

Kirjastotoimi

Kirjastonjohtaja Sari Seitajärvi

Kirjastopalvelut	TP 2021	TA 2022+LTA2022	TA 2023	Muutos %	Muutos eur
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	24 089	16 000	16 000		
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-424 386	-464 628	-492 550	6,0	-27 922
TOIMINTAKATE	-400 297	-448 628	-476 550	6,2	-27 922

Haapaveden kirjaston muodostavat pääkirjasto ja kirjastoauto. Haapaveden kirjasto toimii osana Oulun eteläisen kirjastojen muodostamaa Joki-kirjastojen yhteistyötä. Kirjastopalveluja kehitetään asiakaslähtöisesti yhteistyössä muiden kirjastojen ja muiden toimijoiden kanssa.

Lain yleisistä kirjastoista (29.12.2016/1492) mukaisesti yleisen kirjaston tehtävänä on:

- 1) tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin;
- 2) ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa;
- 3) edistää lukemista ja kirjallisuutta;
- 4) tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon;
- 5) tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan;
- 6) edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Kirjastoauto on otettu käyttöön syksyllä 2002. Kirjastoautopalvelu on erittäin tärkeä asukkaiden hyvinvoinnille ja erittäin käytetty palvelu. Kirjastoauto toimii kyläkoulujen ja Hyttikallion koulun koulukirjastona. On tärkeää, että kirjastopalvelut ovat myös niiden kuntalaisten ulottuvilla, jotka ovat lähipalvelujen ja julkisen liikenteen varassa. Haapavesi myy kirjastoautopalvelua Raaheen Lampinsaaren-Lumimetsän-Alpuan alueelle päivän / viikko ja kirjastonjohtajapalvelua Pyhännälle.

Kirjaston verkkopalvelut ja laitteet antavat kuntalaisille mahdollisuuden sähköisten palvelujen käyttöön, myös niille asukkaille, joilla ei ole itsellään laitteita ja verkkoyhteyksiä. Pohjoisen eKirjasto takaa asukkaille tasavertainen sähköisten aineistojen saatavuuden asuinpaikasta riippumatta koko Pohjois-Suomen alueelle. Vuodesta 2024 alkaen kirjastot siirtyvät kuntien yhteiseen valtakunnalliseen eKirjastoon aluksi e-kirjojen ja e-äänikirjojen osalta.

Kirjasto järjestää vuonna 2023 kirjastolain sisältöihin sopivia tapahtumia yksin ja yhdessä muiden toimijoiden kanssa.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Lainojen määrä, pääkirjasto	78 915	90 000	90 000
Lainojen määrä, kirjastoauto	39 568	46 000	46 000
Lainan hinta	3,38	3,2	3,4
Lainat / asukas	18,03	19	19
Hankintojen määrä	4 367	4 200	4 200
Käynnit/ asukas	5,44	10	10
E-aineiston lainaus	12 018	13 000	14 000
Aukiolotunnit	3 525	3 000	3 000
Tapahtumat	77	100	100

Liikuntatoimi

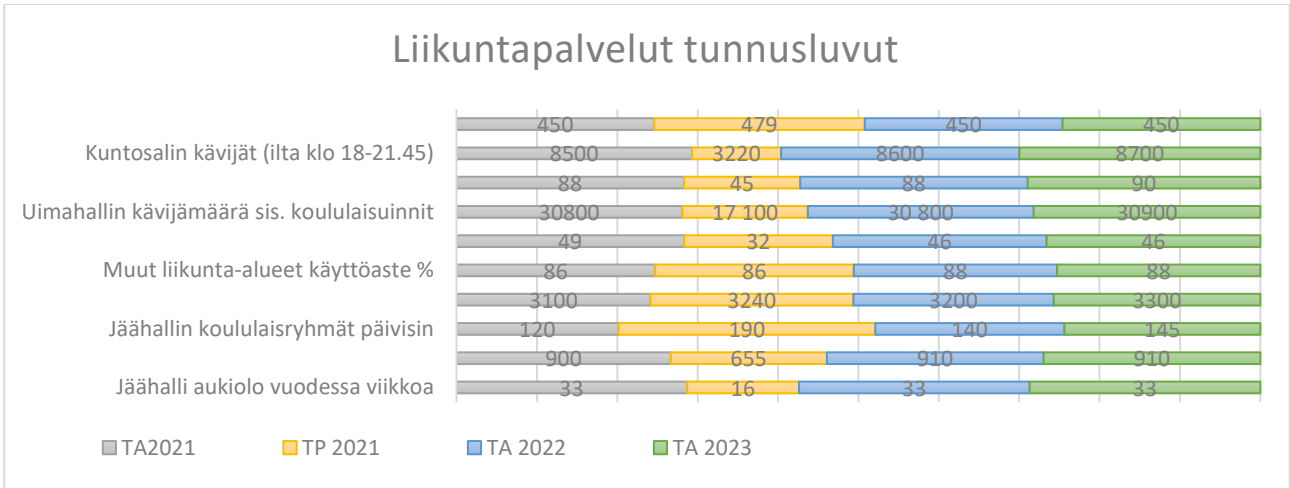
Liikuntas sihteeri Kati Mäntylä

Liikuntapalvelut	TP 2021	TA 2022+LTA2022	TA 2023	Muutos%	Muutos eur
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	180 375	302 000	288 000	-4,6	-14 000
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 187 933	-1 191 188	-1 336 581	12,2	-145 393
TOIMINTAKATE	-1 007 558	-889 188	-1 048 581	17,9	-159 393

Liikuntapalvelut luovat edellytyksiä kuntalaisten liikunnalle kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä sekä terveyttä edistävää liikuntaa, tukemalla kansalaistoimintaa, tarjoamalla liikuntapaikkoja sekä järjestämällä liikuntaa ottaen huomioon myös erityisryhmät. Liikuntapalvelut järjestävät kuntalaisille vapaa-aikapalveluita sekä toimintaa yhteistyössä eri tahojen kanssa mm. liikuntaa, kilpaurheilua sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa, edistäen kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä sekä tukevat lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä liikunnan avulla. Liikuntalaissa korostuvat terveyttä edistävä liikunta ja hyvinvointipolitiikka.

Liikuntapalveluiden keskeisiä toimintamuotoja ovat mm. ulkoliikuntapalvelut: kiintorastiverkostot, latualueet, jääalueet, urheilukenttä, pesäpallokenttä, tenniskenttä, frisbeegolf-rata, lentopallokentät jne. Uimahalli- ja liikuntahallitoiminta, jäähallitoiminta, skeittipuisto sekä kilpailutoiminta.

Kulttuuritoimi

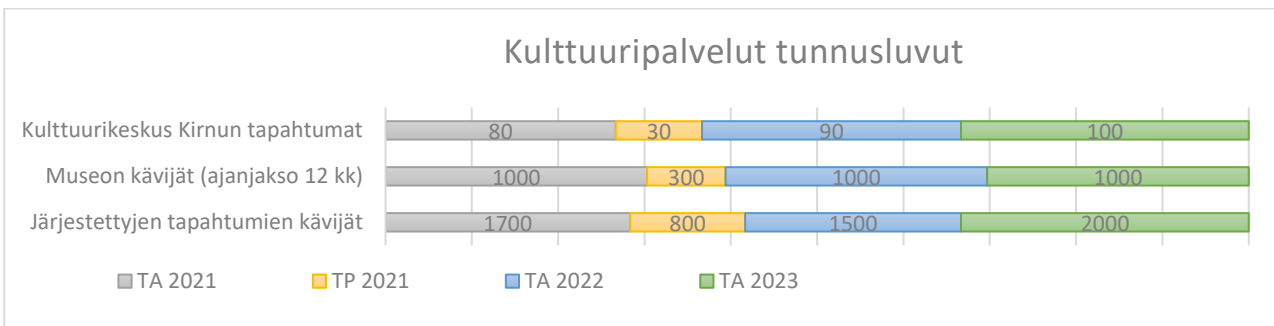
Kulttuuri- ja hyvinvointikoordinaattori Suvi Haikola

Kulttuuripalvelut	TP 2021	TA 2022+LTA2022	TA 2023	Muutos %	Muutos eur
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	22 076	29 647	49 792	67,9	20 145
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-170 609	-178 196	-318 256	78,6	-140 060
TOIMINTAKATE	-148 533	-148 549	-268 464	80,7	-119 915

Kulttuuritoimi tuottaa kuntalaisille monenlaista kulttuuritoimintaa yhteistyössä erilaisten toimintaryhmien, yhdistysten ja yhteisöjen kanssa. Kulttuurin osa-alueella tehdään tiivistä yhteistyötä järjestöjen kanssa muun muassa tapahtumatuotannossa. Kulttuuripalvelut ovat osaltaan mukana myös esimerkiksi Haapavesi Folk Music Festivaaleilla.

Kulttuuritoimi panostaa lasten ja nuorten kulttuurikasvatukseen tarjoamalla erilaista kulttuuritoimintaa sekä koulu- että vapaa-aikana (mm. Lasten ja nuorten kulttuuriviikot keväisin). Vuodelle 2023 otetaan käyttöön kulttuurikasvatussuunnitelma, joka ohjaa lapsille ja nuorille tarjottavaa kulttuuritoimintaa. Lisäksi huomioidaan kasvavan eläkeläisväestön sekä laitoksissa ja pienryhmäkodeissa asuvien vanhusten että erityisryhmien kulttuuritarjonta.

Kulttuuritoimen keskeisiä toimintamuotoja ovat muun muassa erilaiset tapahtumat, näyttelytoiminta, museotoiminta, kotiseututyö sekä kotiseutuarkisto, kulttuurimatkat sekä Kulttuurikeskus Kirnun hallinnointi.

Jokilaaksojen Musiikkiopisto

Kaupunginjohtaja Kimmo Hinnö

Jokilaaksojen musiikkiopisto	TP 2021	TA 2022+LTA2022	TA 2023	Muutos %	Muutos eur
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ					
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-75 099	-96 410	-98 000	1,6	-1 590
TOIMINTAKATE	-75 099	-96 410	-98 000	1,6	-1 590

Opetushallituksen määräyksen mukaisesti Jokilaaksojen Musiikkiopiston tehtävänä on Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukaisen opetuksen järjestäminen siten, että sen luo edellytyksiä hyvän musiikkisuhteen syntymiselle ja musiikin elinikäiselle harrastamiselle sekä antaa valmiudet musiikkialan ammattiopintoihin. Opetuksemme on tasolta toiselle etenevää tavoitteellista ja laadukasta opetusta, joka perustuu kuntayhtymän hallituksen ja valtuuston hyväksymän opetussuunnitelman mukaiseen opetukseen. Musiikkiopisto toimii vuorovaikutuksellisesti alueen eri kulttuuritoimijoiden kesken ja toimii taideoppilaitoksena, jonka kehittää jatkuvasti osaamistaan.

Jokilaaksojen Musiikkiopisto tarjoaa opiskelumahdollisuuksia kaikenikäisille oppilaille, pääsääntöisesti kuitenkin lapsille ja nuorille. Musiikkiopisto tuottaa koulutus-, sivistys- ja kulttuuripalveluja alueen eri kunnille sekä vastaa Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän opetuksesta. Musiikkiopisto toimii yhteistyössä muiden alueen kulttuuritoimijoiden kanssa ja tuottaa vuosittain lukuisia lähi- ja striimikonsertteja sekä omana tuotantonaan että yhteistyössä muiden tahojen kanssa.

Nuorisotyö

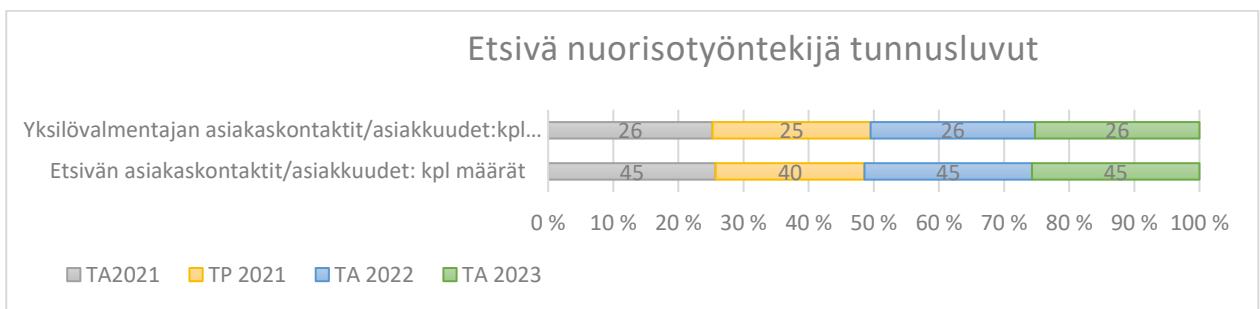
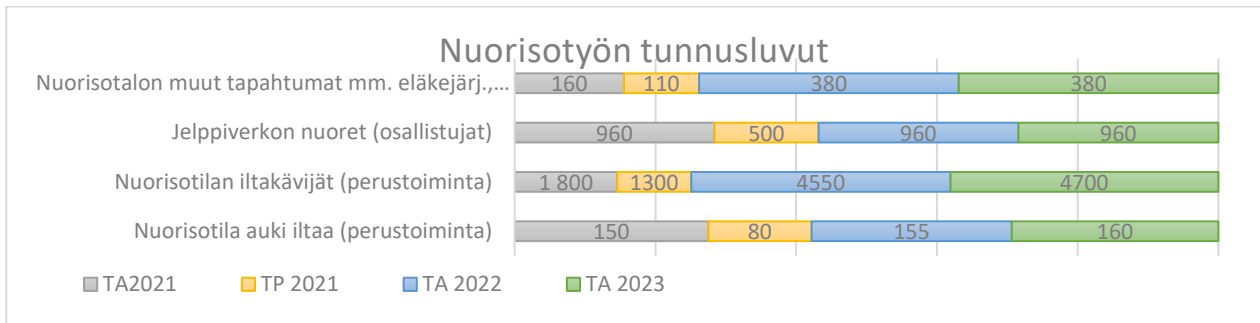
Liikuntasihtööri Kati Mäntylä

Nuorisotyö	TP 2021	TA 2022+LTA2022	TA 2023	Muutos %	Muutos eur
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	218 959	106 000	69 000	-34,9	-37 000
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-354 980	-302 423	-306 251	1,3	-3 828
TOIMINTAKATE	-136 021	-196 423	-237 251	20,8	-40 828

Nuorisotyö tuottaa lapsille ja nuorille nuorisotoimintaa yhteistyössä erilaisten toimintaryhmien, yhdistysten ja yhteisöjen kanssa, mutta kannustaa myös omaehtoiseen toimintaan. Nuorisotyössä huomioidaan etsivän nuorisotyön ja erityisnuorisotyön laajenevaa toimintakenttää. Yhteisissä tiloissa toimivat etsivä nuorisotyöntekijä ja yksilö-starttivalmentaja.

Hyvinvointia edistävä toiminta on nuorisotyössä erittäin tärkeässä roolissa. Keskeisiä asioita ovat erilaista elämäniloa tuottavat asiat, harrastamaan kannustaminen sekä aktivointi kaikilla elämän osa-alueilla.

Nuorisotyön keskeisiä toimintamuotoja ovat mm. nuorisotalotoiminta, etsivä nuorisotyö, erityisnuorisotyö, seinätön työpaja/yksilövalmentaja, nuorisovaltuusto, erilaiset tapahtumat ja matkat, perhekeskeinen toiminta ja koulunuorisotyö.

Työllistämispalvelut

Johtava ohjaaja Susanna Lehtilahti

Työllistämispalvelut	TP 2021	TA 2022+LTA2022	TA 2023	Muutos %	Muutos eur
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	168 186	180 200	124 100	-31,1	-56 100
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-773 764	-916 829	-708 447	-22,7	208 382
TOIMINTAKATE	-605 578	-736 629	-584 347	-20,7	152 282

Haapaveden kaupungin työllisyyspalveluiden tehtävänä on tarjota kuntalaisille työllistymistä edistäviä palveluita, kehittää työllistymisprosesseja ja opastaa kuntalaisia aiheeseen liittyvissä kysymyksissä. Palveluiden tavoitteena on muun muassa työttömien kuntalaisten työmarkkina-aseman ja toimeentulon parantaminen, paikallisten yritysten ja yhdistysten ohjaus ja neuvonta työllistämiseen liittyvissä asioissa sekä työllisyydenhoidon kehittäminen yhteistyössä paikallisten verkostojen kanssa.

Keinoina palvelutavoitteiden saavuttamiseksi toimivat palkkatukityöllistäminen, työkokeilut, eläkeselvittelyt, yksilöohjaus ja verkostotyö. Asiakkaita voidaan edelleen ohjata myös kuntouttavaan työtoimintaan, joka siirtyy hyvinvointialueen järjestämävastuulle 1.1.2023.

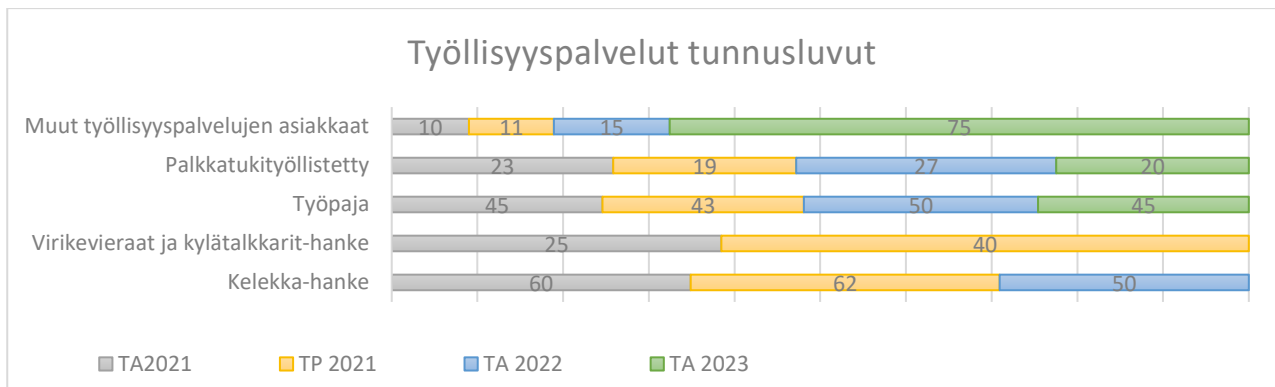
Fyysisesti työllisyyspalvelut ovat toimineet tähän saakka yleishallinnon työllisyysprojektien kanssa samassa työyhteisössä ja kiinteistössä, Kokoomossa. Vuoden 2023 alusta Kokoomo siirtyy työpajatoiminnan mukana hyvinvointialueen käyttöön, ja työllisyyspalvelujen työntekijät toimivat vuoden alusta kaupungintalolla. Yksi tärkeä tavoite onkin rakentaa uusi yhteistyömalli, jolla säilytettäisiin mahdollisimman pitkälti yhden luukun palvelumalli, etenkin haastavassa tilanteessa olevien asiakkaiden palveluprosesseissa. Tavoitteena on myös päättyneissä hankkeissa (Kelekkä, Nuorten piirtämä polku) kehitettyjen, toimivien palvelumallien juurruttaminen tarkoituksenmukaisilta osin osaksi peruspalveluja. Työllisyyspalveluiden alla jatkaa toimintaansa

kylätalkkari-toiminta, joka on toiminut kokeiluluonteisesti vuonna 2022 kaupungin omana toimintana Virikevieraat ja kylätalkkarit -hankkeen päätyttyä vuonna 2021.

Vuoden 2023 aikana tavoitteena on kehittää yhteistyötä etenkin kaupungin elinkeinotoimen kanssa. Toimintavuoden aikana työllisyyspalvelujen tärkeänä tavoitteena on myös tulevaan TE24-uudistukseen valmistautuminen.

Työllisyyspalveluiden avulla työmarkkinatuen kuntaosuutta (ns. sakkomaksuja) on saatu hillittyä merkittävästi ja kehityksen ennakoidaan jatkuvan.

Kansalaisopisto

Rehtori Anu Hultqvist

Kansalaisopiston johtokunta	TP 2021	TA 2022+LTA2022	TA 2023	Muutos %	Muutos eur
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	625 193	864 902	886 703	2,5	21 801
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 414 466	-1 699 565	-1 779 990	4,7	-80 425
TOIMINTAKATE	-789 273	-834 663	-893 287	7,0	-58 624

Toiminnalliset tavoitteet

Jokihelmen opisto toimii Haapavedellä, Oulaisissa, Kärsämäellä, Merijärvellä, Pyhännällä ja Siikalatvan kunnassa. Haapavesi on isäntäkunta. Jokaiselle sopimuskunnalle laaditaan oma budjetti ja kunnat päättävät vuosittain kuntaneuvotteluissa omasta maksuosuudestaan, jonka puiteissa kussakin kunnassa opetusta järjestetään. Haapaveden kaupungin maksuosuus Jokihelmen opiston toiminnasta vuonna 2023 on 211 475 euroa, jolla järjestämme vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetusta Haapavedellä 5 200 tuntia.

Jokihelmen opiston tavoitteena on tuottaa iloa, hyvinvointia, sivistystä ja elämyksiä kaikenikäisille (visio 2025). Missiomme on onnistua yhdessä kuntalaisten ja kuntien kanssa. Ihmiskeskeisyys ja merkityksellisyys ovat keskeisiä asioita kansalaisopistopalveluissamme. Arvot ohjaavat käytännön toimintaamme ja sisältöjämme. Arvomme ovat elämällisyys, kokonaisvaltainen hyvinvointi, ihmisseläisyys ja osallisuus, elämyksellisyys ja uuden luominen ja vastuullisuus.

Kansalaisopistossa opiskelu ja harrastaminen perustuu vapaaehtoisuuteen ja on avointa kaikenikäisille. Järjestämme laadukkaita ja monipuolisia vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen oppimismahdollisuuksia sekä kulttuuri- ja taide-elämyksiä eri-ikäisille ihmisille. Olemme aktiivinen, joustava ja tulevaisuuden kehityksen sykkeessä oleva, vahva alueellinen ja väestön tarpeita kuunteleva ja kokonaisvaltaista hyvinvointia edistävä toimija.

Kansalaisopiston tulot koostuvat valtionosuudesta, kunnan maksuosuudesta ja kurssimaksutuloista. Muutos jossakin osassa vaatii tasapainotusta toisessa tai muuten toiminnan kokonaisuus kärsii. Kohonneita kustannuksia ei voi kattaa yksin kurssimaksuja nostamalla, koska kurssimaksusta ei saa tulla osallistumisen este. Kansalaisopiston tavoitteena on turvata kaikille ja kaikkialla tasa-arvoiset oppimis- ja osallistumismahdollisuudet.

Haapaveden kaupungin kuntaosuuden nousu Jokihelmen opiston budjetissa vuodelle 2023 on 20 400 euroa eli 10,7 % edelliseen talousarvioon verrattuna. Syitä nousuun on mm. sisäisten asiantuntijapalvelujen nousu 20 783 euroa (+97,1%) Jokihelmen opiston hallinnossa. Hallinnon kustannukset jakautuvat kaikkiin sopimuskuntiin. Sisäiset kiinteistökustannukset nousevat 7 932 euroa (+23,1%) Haapaveden opetustoiminnassa. Palkkakustannukset nousevat 65 400 euroa (+7%) koko opistossa, 15 700 (+6%) Haapaveden opetustoiminnassa. Vuonna 2022 päättyi opistosihteerin/osastonjohtajan ostopalvelusopimus Siikalatvan kunnan kanssa ja tilalle palkattiin opistosihteerin. Tämä noin 35 000 euroa säästyy v. 2023 asiakaspalveluiden ostoista, mutta näkyy nyt palkoissa. Lisäksi hallinnon henkilöstön palkkoja on kohdistettu opetustoimintaan kaikissa kunnissa muun kuin hallinnollisen työn osalta. Tästä johtuen hallinnon palkkakustannukset ja asiakaspalveluiden osto kunnilta laskevat yhteensä 18 200 euroa. Talousarviossa on huomioitu myös uuden päätoimisen liikunnan opettajan lisäys. Tämä lisää palkkakustannuksia noin 18 000 euroa, joka jakautuu kaikkiin sopimuskuntiin toteutuneiden opetustuntien suhteessa. Jokihelmen opistossa liikuntakurssien osuus on noin 13 % kaikista kursseista eikä opistossa ole yhtään päätoimista liikunnan opettajaa. Päätoimisen opettajan työpanos on suuri opetuksen lisäksi suunnittelussa sekä oman alansa tuntiopettajien tukemisessa. Tällä hetkellä tuntiopettajien rekrytointi on haasteellista etenkin liikunnassa. Kaikki sopimuskunnat ovat hyväksyneet kuntaneuvotteluissa päätoimisen liikunnanopettajan palkkaamisen.

Tavoitteet vuodelle 2023

1. Tuotamme oppimiseniloa, monipuolisia ja kurssilaisten tarpeita vastaavia, merkityksellisiä harrastus- ja oppimismahdollisuuksia sivistyksen, kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin, liikunnan, taiteen ja kulttuurin eri aloilla kaikenikäisille kuntalaisille: vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus.
2. Lisäämme alueen elinvoimaisuutta, viihtyvyyttä ja vetovoimaa: monipuoliset ja laadukkaat oppimis- ja harrastusmahdollisuudet, kulttuurin luominen ja elämysten tarjoaminen
3. Olemme merkittävä kunnan hyvinvointipalvelujen tuottaja keskustassa ja kylillä. Olemme lähellä ihmisten arkea ja elämää. Edistämme yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja sosiaalisia suhteita.
4. Opiston johtaminen, hallinto ja kehittäminen sekä taloudellinen tulos ja tilinpäätös ovat talous- ja toimintasuunnitelman mukaisia.

MITTARIT / TUNNUSLUVUT

ASIAKAS- JA SUORITUSKYKYTULOJEN MITTAAMINEN

Tunnusluku	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Asiakkuuden tunnusluvut					
opiskelijoiden lukumäärä (netto)	4836	4005	3878	5500	5630
opiskelijoista miehiä (%)	22,6	21,2	15,4	30	30
taiteen perusopetuksen opiskelijoiden lukumäärä	596	590	677	595	600
opiskelijoiden lukumäärä (brutto)	11327	7753	5338	13235	13240
Osallisuutta kuvaavat tunnusluvut					
opiskelijoiden määrä (%) alueen väestöstä	19,7	16,5	16,1	23	23
vapaan sivistystyön tunnit / asukas	0,72	0,60	0,54	0,75	0,75
Opiston perustehtävän toteutuminen					
vapaan sivistystyön tuntimäärä	17573	14682	13126	17400	17580
taiteen perusopetuksen tuntimäärä	3302	2725	2566	3300	3300
Opistokohtaiset kustannustehokkuuden tunnusluvut					
nettotuntihinta (ylläpitäjän/kuntien maksuosuus/tuntimäärä)	33,68	33,65	40,58	39,66	40,65
bruttotuntihinta (kaikki menot /tuntimäärä)	68,56	69,77	78,93	74,59	77,34
Osuudet tuloista					
valtionosuus %	39,9	45,8	51,26	38,26	39
ylläpitäjän/sopimuskuntien maksuosuus %	36,6	34,3	31,33	40,92	39
kurssimaksutulot %	17,9	17,7	15,25	20,42	20
muut tulot %	3,0	2,3	2,14	0,37	2
hankerahoitus	9000	9000	9000	9000	11000
talousarvion toteutuminen %	97,71	86,8	84,9	100	100

Tekninen lautakunta

Tekninen johtaja Teemu Niemimäki

Tekninen lautakunta	TP 2021	TA 2022+LTA2022	TA 2023	Muutos%	Muutos eur
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	3 342 689	3 565 327	5 058 222	41,9	1 492 895
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-3 453 338	-3 795 320	-4 239 705	11,7	-444 385
TOIMINTAKATE	-110 649	-229 993	818 517	-455,9	1 048 510

Toiminnalliset tavoitteet

Tekninen osasto hoitaa teknisen lautakunnan alaiset palvelut. Osaston tehtävänä on tuottaa taloudellisesti ja tehokkaasti laadukkaita palveluja, jotka varmistavat turvalliset ja viihtyisät toimitilat kaupungin henkilöstölle ja käyttäjille, toimivan infrastruktuurin ja vetovoimaisen ympäristön. Kiinteistötoimessa keskitytään kiinteistöjen kunnossapitoon, turvallisuuden ja erityisesti sisäilman laadun seurantaan ja varmistamiseen.

Tekninen hallinto

Teemu Niemimäki

Tekninen hallinto	TP 2021	TA 2022+LTA2022	TA 2023	Muutos %	Muutos eur
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	28 067				
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-329 026	-376 959	-416 494	10,5	-39 535
TOIMINTAKATE	-300 959	-376 959	-416 494	10,5	-39 535

Kiinteistöpalvelut

Kiinteistöpäällikkö Keijo Rutanen

Kiinteistöpalvelut	TP 2021	TA 2022+LTA2022	TA 2023	Muutos%	Muutos eur
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	3 046 951	3 395 127	4 818 022	41,9	1 422 895
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-2 368 615	-2 748 775	-3 055 504	11,2	-306 729
TOIMINTAKATE	678 336	646 352	1 762 518	172,7	1 116 166

Tilapalvelujen toiminta sisältää kaupungin omassa käytössä olevien kiinteistöjen huoltopalvelun, kunnossapidon sekä vastaavat palvelut Kiinteistö Oy Haapa-asunnolle ja Haapaveden Teollisuuskiinteistöt Oy:lle. Hyvinvointialueelle sekä ruoka- ja puhdistuspalvelujen in-house yhtiö Köökkiin vuokralle siirtyvät tilat sekä yleinen kustannusnousu näkyvät toimintatuotoissa ja -menoissa.

Yhdyskuntapalvelut

Maankäyttöpäällikkö Paulos Tekka

Yhdyskuntapalvelut	TP 2021	TA 2022+LTA2022	TA 2023	Muutos %	Muutos eur
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	271 031	170 200	240 200	41,1	70 000
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-701 875	-643 586	-712 707	10,7	-69 121
TOIMINTAKATE	-430 844	-473 386	-472 507	-0,2	879

Kadut ja puistot yksikön toiminta sisältää katujen, katuvalojen ja puistojen suunnittelun, rakentamisen ja kunnossapidon. Lisäksi yksikön tehtäviin kuuluu haja-asutusalueen talviaurauksen järjestäminen ja yhdyskuntatekninen rakennuttaminen ja rakennustöiden valvonta Haapavedellä. Yksikkö on pääasiassa tilaajaorganisaatio ja suurin osa töistä kilpailutetaan ja teetetään yksityisillä urakoitsijoilla.

Entinen vesi- ja viemärlaitos

Tekninen johtaja Teemu Niemimäki

Vesi- ja viemärlaitos	TP 2021	TA 2022+LTA2022	TA 2023	Muutos %	Muutos eur
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-3 360				
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-53 822	-26 000	-55 000	111,5	-29 000
TOIMINTAKATE	-57 182	-26 000	-55 000	111,5	-29 000

Haapaveden kaupunki on yhtiöittänyt vesi- ja viemärlaitoksen 1.9.2017 alkaen Haapaveden Vesi Oy:ksi. Vuoden 2022 arvioidut menot ovat aikaisempaan toimintaan liittyviä velvoitteita, joita ei ole siirretty Haapaveden Vesi Oy:lle (KuEL-eläkemenoperusteiset maksut ja Haapaveden Ympäristöpalvelut veloitteet).

5. TULOSLASKELMAOSA

Tuloslaskelmaosion tehtävänä on osoittaa kunnan tulorahoituksen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Toimintakate on toimintakulujen ja -tuottojen erotus ja osoittaa, paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla, valtionosuuksilla sekä rahoitusosan elementeillä. Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen tunnusluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien suunnitelmapoistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä.

Tuloslaskelmaosion ulkoiset toimintatuotot vähenevät 11,0 miljoonaa euroa (M€) talousarvioon 2022 nähden ja ovat arviolta 5,92 M€. Toimintakulut vähenevät 40,6 M€ ja ovat yhteensä 26,08 M€. Toimintakuluista henkilöstökulujen osuus on 15,39 M€. Toimintakate on näin -20,15 M€ vuonna 2023. Rahoitustuottojen ja -kulujen yhteismäärän arvioidaan olevan -0,39 miljoonaa euroa ja poistojen 1,52 M€.

Kuntaliiton veroennusteen mukaan kaupungin verotulot vuonna 2023 ovat 13,49 miljoonaa euroa, mikä on noin 40 % vähemmän kuin tilikaudella 2022. Haapaveden kaupunginvaltuusto on tehnyt 18.10.2021 päätöksen, jossa kunnallisveroprosentti laskee 22 prosentista 9,36 prosenttiin sote-muutoksen myötä. Valtionosuuksien osalta tilitettävä summa on arviolta 10,00 miljoonaa euroa, mikä on noin 65 % vähemmän kuin vuonna 2022.

Talousarvion 2023 tilikauden tuloksen arvioidaan olevan 1,42 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Tuloslaskelma osoittaa, että tulovirran arvioitu kehitys ja menokurin onnistuminen ovat keskeisiä, jotta tilikauden tulos poistojen jälkeen pystytään pitämään ylijäämäisenä.

Talousarvio 2023 ja suunnitelmavuodet 2024-2025

Sote- ja pelastustoimen sekä lomatoimen tehtävien järjestämisvastuun siirtyminen kaupungilta pois sekä ruoka- ja puhdistuspalveluiden yhtiöittäminen vaikuttaa oleellisesti talousarvion 2023 tuloihin, menoihin sekä verotulojen ja valtionosuuksien kertymiin, mistä johtuen vertailuvuoden 2022 talousarvio ei ole kaikilta osin vertailukelpoinen.

Tuloslaskelman tuottoihin on vuodelle 2024 ja 2025 laskettu 2 % keskimääräisen vuosikasvuprosentti vuoteen 2023 nähden, samoin toimintakuluihin.

Verotulot ja valtionosuudet ovat vuodelle 2023 Kuntaliiton antamien ennusteiden mukaisia. Kuntaliitto kokoaa kuntien tilastotietoja Valtiovarainministeriön (VM) laskelmien perusteella. Vuosille 2024-2025 verotulot on arvioitu Kuntaliiton marraskuun 2022 ennusteen mukaisena ja valtionosuudet vuoden 2022 tasoisena sisältäen 2 prosentin vuosi-indeksikorotuksen.

Tulos vuodelta 2021 oli 1,647 miljoonaa euroa alijäämäinen. Myöskin vuosikate oli negatiivinen, joka osoittaa, ettei talous ole terveellä pohjalla. Taseen kertynyt ylijäämä putosi vuonna 2021 vertailuvuoden 4,94 miljoonasta eurosta 3,29 miljoonaan euroon. Myös vuoden 2022 odotetaan olevan alijäämäinen, mikä sulattaa entisestään taseen ylijäämää. Kaupungin taloudellinen asema vuoden 2023 talousarvion perusteella on noin 1,42 miljoonaa euroa ylijäämäinen, ja mikäli talouden suhdanteet pysyvät positiivisena eikä mahdollinen taantuma heijastu voimakkaasti työmarkkinoihin

ja sitä kautta verotuloihin, voimme odottaa tuloksen pysyvät positiivisena myös suunnitelmavuosina. Vuosikate pysyy koko ajan ylijäämäisenä, jolla voidaan rahoittaa tulevaisuuden investointeja.

Taloussuunnitelman 2024-2025 lähtökohtana on, että kaupungin toiminnassa ei tapahdu merkittäviä muutoksia vuoteen 2023 verrattuna. Mahdollisesta TE-palvelujen siirtämiseksi kunnille vuoden 2025 alusta alkaen ei ole otettu taloussuunnitelmassa huomioon. Siirron taloudelliset vaikutukset tarkentuvat valmistelun edetessä ja ne sisällytetään talousarviolaskelmiin myöhemmin.

Seuraavassa laskentataulukossa on esitetty tilinpäätös 2021, talousarvio ja lisätalousarvio vuodesta 2022, sekä talousarvio 2023 ja taloussuunnitelma vuosille 2024-2025.

1 000 euroa	<u>TP 2021</u>	<u>TA+LTA 2022</u>	<u>TA 2023</u>	<u>TS 2024</u>	<u>TS 2025</u>
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	17 826	16 949	5 924	6 042	6 163
Henkilöstökulut yhteensä	-31 962	-32 789	-15 387	-15 695	-16 009
Palvelujen ostot	-26 747	-26 662	-6 524	-6 654	-6 787
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 887	-4 040	-2 583	-2 635	-2 688
Avustukset	-2 106	-2 117	-875	-892	-910
Vuokrat	-1 059	-981	-668	-681	-695
Muut toimintakulut	-120	-64	-40	-41	-41
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-67 700	-66 653	-26 077	-26 598	-27 130
TOIMINTAKATE	-49 874	-49 704	-20 153	-20 556	-20 967
	<i>Muutos, 1000€</i>	170	29 552	-403	-411
Verotulot	22 645	22 286	13 488	13 063	13 141
Valtionosuudet	26 189	28 196	10 002	10 202	10 406
	<i>Valtionosuus toimintakuluista</i>	39 %	42 %	38 %	38 %
Rahoitusnetto	561	-86	-393	-393	-393
VUOSIKATE	-479	691	2 945	2 317	2 187
	<i>Vuosikate poistoista</i>	-41 %	38 %	193 %	153 %
Suunn.mukaiset poistot	-1 167	-1 842	-1 522	-1 513	-1 408
Arvonalentumiset	0	0	0	0	0
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-1 647	-1 151	1 423	804	779

6. INVESTOINTIOSA

Investoinneiksi lasketaan yli 10 000 euron uudisrakennus- ja peruskorjaushankkeet. Investoinneiksi voidaan katsoa myös hanke, joka on luonteeltaan investointi. Määrärahavaraukset tehdään ilman arvonlisäveroa. Kaupunkistrategian mukaisesti investoinnit mitoitetaan siten, että välttämättömät investoinnit kyetään toteuttamaan ja investointivaraa jää myös kaupunkia kehittäviin ja työllisyyttä edistäviin hankkeisiin. Etusijalla ovat investoinnit, joilla palvelurakennetta ja kustannustehokkuutta kehitetään suunnitelmallisesti.

Investoinnit	2023	2024	2025
Maa- ja vesialueet, netto	20 000	20 000	20 000
It- ja muu kalusto	15 000	15 000	15 000
Tiedolla johtamisen-projekti	20 000	0	0
Siikaverkko II	203 140	0	0
Kalusto	30 000	20 000	20 000
Kiinteistöjen remontointi	200 000	200 000	200 000
Uuden koulun kenttä	7 000		
Katurakentaminen	300 000	300 000	300 000
Kiinteistöjen kuntotarkastukset	35 000	35 000	35 000
Haapajärven ekologisen tilan tutkiminen ja parantaminen, kunnostusosio	35 000	0	0
Nuottaus Iso-Vatjusjärvellä	15 000	0	0
Pyhäjärven vesistö	10 480	0	0
Varautuminen maan hankintaan	60 000	0	0
Investoinnit yhteensä	950 620	590 000	590 000
Investoinneille myönnettävät avustukset			
Haapajärven ekologisen tilan tutkiminen ja	35 000	0	0
Kaikuluotoaus ja nuottaus Iso-Vatjusjärvellä	12 750	0	0
Uuden koulun kenttä	27 500	0	0
Avustukset yhteensä	75 250	0	0
Investoinnit yhteensä	2023	2024	2024
Khall	258 140	35 000	35 000
Kasvatus- ja koulutus ltk	30 000	20 000	20 000
Tekninen ltk	662 480	535 000	535 000
	950 620	590 000	590 000
Avustukset yhteensä	-75 250	0	0
Investoinnit netto	875 370	590 000	590 000

Vuoden 2023 investoinnit liittyvät muun muassa kaupunginhallituksen Haapaveden laajakaistahankkeen investointiin eli Siikaverkko II projektiin (0,20 M€), teknisen lautakunnan kiinteistöjen remontointiin (0,2 M€), katurakentamiseen (0,3 M€) sekä maahankinnan varautumiseen (0,06 M€). Haapajärven ekologisen tilan kunnostusprojekti, jonka menot katetaan pääosin avustusrahalta, viedään loppuun vuoden 2023 aikana. Kasvatus- ja koulutuslautakunnan kalustoinvestointeihin on varattu 0,03 M€. Nettoinvestoinnit yhteensä ovat 0,88 miljoonaa euroa vuonna 2023 ja suunnitelmavuosien osalta 0,59 miljoonaa euroa.

7. RAHOITUSOSA

Toiminnan rahavirta ei riitä investointimenojen kattamiseen tilikauden 2022 osalta, minkä vuoksi investointeja rahoitetaan lainarahalla. Vuodesta 2023 eteenpäin toiminnan ja investointien rahavirran odotetaan pysyvän positiivisena ja lainakantaa voidaan alkaa hallitusti pienentämään. Kaupungin lainakanta oli 39,4 miljoonaa euroa 31.12.2021. Vuoden 2022 lopussa korollisten lainojen yhteismäärän arvioidaan olevan noin 42,8 miljoonaa euroa ja viime vuosien lainakannan kasvu selittyy pitkälti uuden koulun investointihankkeen rahoittamisella. Rahoituksen rahavirta eli lainakannan kokonaisuutokset talousarviovuonna 2023 sekä suunnitelmavuosina 2024-2025 tulevat pitkien ja lyhyiden lainojen muutosten yhteismäärästä ja nämä toteutetaan lyhytaikaisina kuntatodistuksina tai pitkäaikaisena talousarviolainana riippuen uuden lainan nostamisen yhteydessä tarkasteluhetken korkomarkkinoista ja tulevaisuuden korkoindikaatioista.

Kaupungin rahoituslaskelma	TP 2021	TA+LTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	-479 490	691 277	2 944 735	2 317 051	2 187 296
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjaukset	-9 591	0	0	0	0
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-7 239 452	-4 174 600	-950 620	-590 000	-590 000
Rahoitusosuudet investointeihin	607 107	334 650	75 250	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	54 561	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-7 066 866	-3 148 673	2 069 365	1 727 051	1 597 296
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten lisäys	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset	8 443 161	3 318 000	-1 552 000	-892 333	-1 523 242
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 520 000	4 000 000	5 000 000	2 630 909	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 076 839	-2 152 000	-3 052 000	-3 523 242	-3 523 242
Lyhytaikaisten lainojen muutos	7 000 000	1 470 000	-3 500 000	0	2 000 000
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 146 489	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	7 296 672	3 318 000	-1 552 000	-892 333	-1 523 242
Rahavarojen muutos	229 806	169 327	517 365	834 718	74 054

8. ALIJÄÄMÄTARKASTELU

Uusi Kuntalaki (10.4.2015/410) tuli voimaan 1.5.2015. Lakia on muutettu 8.2.2019 ja muutetun lain seurantamenettelyä toteutetaan vuoden 2020 tilinpäätöksessä. Kuntalain 118 §:ssä säädetään erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelystä. Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädettyssä ajassa. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta.

Uuden lain mukaan, arviointimenettely voidaan jatkossa käynnistää:

- jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädettyssä määräajassa.
- jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa.

TAI

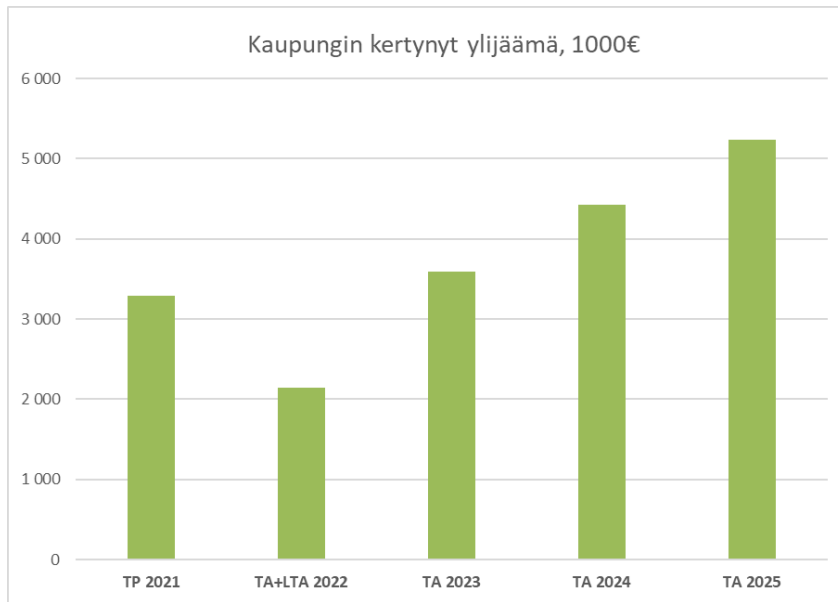
jos rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet kaikki seuraavat raja-arvot

- kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia
- kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti
- asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla
- konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8

Väljemmät raja-arvot (ns. keltaiset valot) eivät vielä johda arviointimenettelyn käynnistämiseen, mutta joiden täytyessä kunnan tulisi kiinnittää erityistä huomioita taloutensa kehitykseen ja analysointiin.

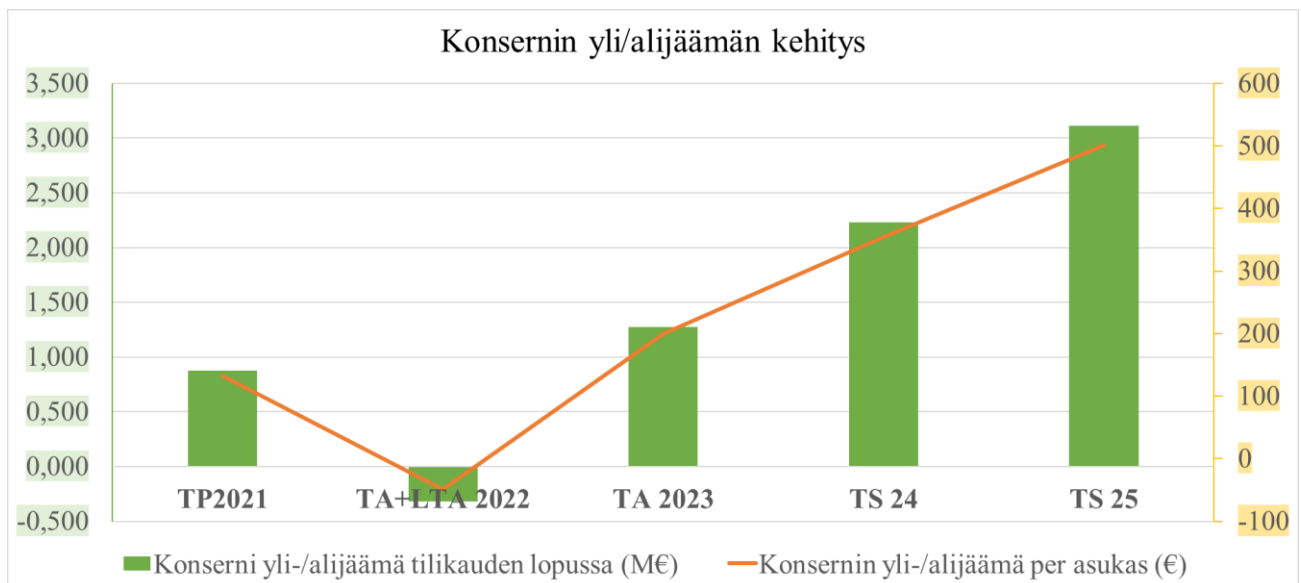
Kaupungin taseessa olevan alijäämän kattamisvelvoite

Haapaveden kaupungin tulos vuoden 2021 osalta oli 1 646 919 euroa alijäämäinen, minkä johdosta taseessa on kertynyttä ylijäämää 3 290 942 euroa. Talousarvion tuloslaskelmaosion mukaan kaupungin taseessa oleva ylijäämä vuoden 2022 lopussa olisi arviolta 2,14 miljoonaa euroa. Talousarviovuonna 2023 ylijäämä nousisi noin 3,6 miljoonaan euroon ja vuoteen 2025 loppuun mennessä 5,2 miljoonaan euroon.

Konsernin taseessa oleva alijäämä

Konsernin tulos vuonna 2021 oli 1 403 219 euroa alijäämäinen ja taseeseen kertynyt ylijäämä oli yhteensä 877 866 euroa. Tytäryhtiöiden tuloskehitys on esitelty kohdassa 8. Kaupunkikonserni, ja suunnitelmavuosien tuloksen odotetaan olevan pitkälti talousarvion 2023 mukainen. Konsernin tytäryhtiöiden ja tulosvaikutukseltaan suurimpien osakkuusyhtiöiden osalta vuoden 2022 ennusteiden ja 2023 budjettien perusteella arvioidaan konsernin yli/alijäämän kehitystä. Osakkuusyhtiöistä Jokilaaksojen koulutusyhtymän tulos arvioidaan heikkenevän kiinteistökulujen kasvaessa. Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän (PPSHP) tuloksen arvioidaan menevän vuoden 2022 osalta selvästi negatiiviseksi, mikä heikentää konsernitulosta. Vuoden 2023 jälkeen PPSHP ei ole osa Haapaveden kaupunkikonsernia.

Konsernitaseeseen ylijäämän arvioidaan sulavan pois vuoden 2022 aikana alijäämisen tilikauden tuloksen takia. Taseeseen arvion mukaan alkaisi kertyä ylijäämää vuosittain 2023-2025 aikana,

mikäli kaupungin tulos toteutuu ennusteen mukaisena. Näin ollen konsernin alijäämä asukasta kohti ei ylitä vuosina 2023-2025 kriisikuntakriteerin 1 000 euron ja sitä edeltävänä vuonna 500 euron rajaa.

Kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia

Haapaveden uuden koulun käyttöönotto on tapahtunut vuoden 2022 aikana, mikä nostaa poistojen määrää. Vielä ennen sote-uudistusta vuonna 2022, voimakkaan investointitarpeiden myötä koko ajan kasvaneet PPSHP:n poistot vaikuttavat myös kasvaviin konsernipoistojen kokonaismäärään.

Haapaveden kaupunkikonsernilla tunnusluku oli 61,65 % tilikaudella 2021 eli kriteeri täyttyy. Talousarvion 2022 perusteella kriteeri täyttyisi myös tänä vuonna, mutta talousarviovuonna 2023 ja suunnitelmavuosina suhdeluvun arvioidaan ylittävän sadan prosentin eli kriteeri ei täyttyisi.

Kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti

Haapaveden kaupungin tuloveroprosentti vuodelle 2022 on 22,00 %. Sote-uudistuksen myötä kuntien vuoden 2023 tuloveroprosentiksi säädettiin lailla siten, että kunkin kunnan vuoden 2022 veroprosentti vähennettynä samalla prosenttiyksikkömäärällä kaikissa kunnissa eli 12,64 %, tulee olemaan tuloveroprosentti vuodelle 2023. Näin ollen Haapaveden kaupungin tuloveroprosentti vuodelle 2023 tulee olemaan 9,36 %.

Asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla

Konsernin lainamäärä 31.12.2021 oli 53,10 miljoonaa euroa eli asukasta kohden 8 028 euroa. Vuoden 2022 arvioitu konsernin lainamäärä asukasta kohti kasvaa lähemmäs 9 000 euroa, mutta tippuu sen jälkeen organisaatiomuutoksen myötä. Koko maan keskimääräinen lainakanta konsernitasolla oli 7 680 euroa vuonna 2021. Näin ollen asukaskohtainen konsernilainojen määrä ei suurella todennäköisyydellä ylittäisi yli 50 prosenttia koko maan keskimääräistä lainatasoa vuosien 2023-2025 aikana.

Konsernin vuokravastuiden määrä Haapaveden tilinpäätöksen 2021 osalta oli 147 euroa asukasta kohden, jolloin lainojen ja vuokravastuiden määrä oli yhteensä 8 175 euroa per asukas. Koko maan keskimääräinen lainojen ja vuokravastuiden asukaskohtainen keskiarvo on ollut vuoden 2021 osalta 9 083 euroa, eli kriteeri ei ylity. Voidaan myös arvioida, ettei talousarviovuonna 2023 ja suunnitelmavuosinakaan kyseinen tunnusluku ylity, koska lainakannan odotetaan laskevan vuoden 2023 alusta lähtien, kun PPSHP:n lainakannan muutokset eivät vaikuta enää konsernin lainapääoman kehitykseen.

Konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8

Laskennallinen lainanhoitokate kuvaa lainanhoitokykyä suhteuttamalla lainanhoidon eli lyhennykset ja korot toisiinsa. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan konserniyhteisöjen omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Haapaveden kaupunkikonsernin lainanhoitokate vuoden 2021 lopussa oli 0,37. Konsernin vuosikatteen ollessa riittämätön suhteessa lainamäärän lyhennyksiin sekä korkokustannuksiin, tunnusluvun arvioidaan olevan alle 0,8 tulevinakin vuosina tai raja-arvon tuntumassa.

Konsernin lainakannan odotetaan kuitenkin laskevan 2023 vuodesta alkaen kaupungin alkaessa pienentämään vieraan pääoman määrää ja PPSHP:n lainakannan muutokset enää rasita konsernin tasetta.

Yhteenvedo alijäämätarkastelusta:

Kriisikuntakriteerit	TP 2021	TA+LTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Kaupungin alijäämä taseessa	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty
Konsernialijäämä per asukas	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty
Konsernin vuosikatteen suhde poistoihin alle 80%	Täyttyy	Täyttyy	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty
Kunnallisveroprosentti (yli 2,00 vrt koko maan ka)	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty
Konsernin asukaskohtainen laina- ja vastuumäärä	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty
Konsernin lainojen laskennallinen hoitokate alle 0,8	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy

Kriisikuntakriteereillä mitattuna, Haapaveden kaupungin ja sen konsernin taloudessa on haasteita pitää tulot ja menot tasapainossa siten, että vuosikate pystyisi vähintään 80 prosenttisesti kattamaan poistojen määrän vuonna 2022. Talousarviovuonna 2023 sekä suunnitelmavuosina tilanne näyttää positiivisemmalta ja tavoitteena on, että tulo-rahoitus pysyisi tasolla, jolla voidaan turvata hallittu lainakannan pienentäminen jatkossa. Sote- sekä muut organisaatiomuutokset vaikuttavat merkittävästi talouteen ja talousarviovuonna 2023 tulee rakentaa talouden perusta osaksi uudelleen, jotta varmistettaisiin vihreä valo kaikkien kriisikuntakriteerien osalta sekä vakaa taloudellinen pohja tulevaisuudessa.

9. KAUPUNKIKONSERNI

Toiminnan kannalta merkittävimmät tytäryhtiöt ovat kaupungin 100 % omistamat yhtiöt, eli Haapaveden Energia ja Vesi Oy, Haapaveden Teollisuuskiinteistöt Oy sekä Koy Haapa-Asunnot. Khall 29.11.2021 §309 päätöksellä Haapaveden Energia Oy:n ja Haapaveden Vesi Oy:n sulautuminen toteutettiin kesäkuussa 2022. Myös Kotihaka Oy:n purkaminen toteutetaan vuoden 2022 aikana.

Kaupungin kokonaan (100%) omistamien tytäryhtiöiden tuloksen odotetaan kehittyvän vuonna 2023 alla olevan taulukon mukaisesti:

Konserniyhtiö (100%)		TP2021	TA 2022	TA 2023
Haapaveden Energia ja Vesi Oy	Liikevaihto		2 550 000	3 555 000
	Vuosikate		815 700	1 257 000
	Poistot, arvonalentumiset, satunnaiset erät		-482 500	-865 000
	Tulos		257 450	234 500
Haapaveden Energia Oy	Liikevaihto	1 551 758		
	Vuosikate	455 240		
	Poistot, arvonalentumiset, satunnaiset erät	-77 615		
	Tulos	300 447		
Haapaveden Vesi Oy	Liikevaihto	1 928 292		
	Vuosikate	782 923		
	Poistot, arvonalentumiset, satunnaiset erät	-787 474		
	Tulos	-4 552		
Koy Haapa-Asunnot	Liikevaihto	1 609 669	1 404 000	1 500 000
	Vuosikate	350 493	336 000	446 000
	Poistot, arvonalentumiset, satunnaiset erät	-402 296	-255 000	-202 000
	Tulos	-41 062	-55 000	0
Haapaveden Teollisuuskiinteistöt Oy	Liikevaihto	647 128	629 000	650 000
	Vuosikate	47 135	144 100	145 000
	Poistot, arvonalentumiset, satunnaiset erät	-498 316	-472 000	-473 000
	Tulos	-448 598	-601 000	-500 000

Haapaveden Energia ja Vesi yhtiön ja myös Teollisuuskiinteistöjen tulosta rasittavat merkittävät poistot. Osakkuusyhtiöistä merkittävimpiä konsernituloksen kannalta ovat vuoden 2023 aloittava PPE Köökki Oy sekä Jokilaaksojen koulutusyhtymä (JEDU). PPE Köökki on voittoa tavoittelematon yhtiö, joka tarjoaa ruoka- ja puhdistuspalveluita Oulun eteläisten alueiden kunnille sekä Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelle. JEDU:n talousarvion mukaan kannattavuus kehittyy seuraavien kolmen vuoden aikana huonompaan suuntaan kulujen kasvaessa. Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri (PPSHP) ei ole enää osa osakkuusyhtiöitä vuonna 2023.

Toiminnalliset tavoitteet

Konsernitaloutta seurataan ja toimintaa tarkastellaan konserniohjausryhmän kokoontuessa kvartaaleittain. Konsernirakenteen yksinkertaistaminen ja synergiahyötyjen maksimointia on tavoitteena lisätä jatkossakin. Haapaveden kaupunkikonsernin talousraportteja ei saada kvartaaleittain konsolidoituna lukuina, koska konserniin kuuluvien suorien tytäryhtiöiden lisäksi on

useita osakkuusyhtiöitä, jotka eivät ole järjestelmäteknisesti konserniraportointiohjelmassa. Konserniraportointia kehitetään kuitenkin koko ajan. Niin kaupungin kuin koko konserniin kuuluvien tytäryhtiöiden talouden ajantasainen seuraaminen ali/ylijäämän, kassavirran ja lainakannan kehityksen osalta on oleellista jatkossakin, jotta talouden muutoksiin voidaan reagoida riittävän ajoissa.